ሓዳስ ኤርትራ

መበል 24 ዓመት ቁ. 1 | 1 መስከረም 2014 | ገጻት 12 ዋጋ 1.00 ናቕፋ

2014 ሰኑይ

ገጽ 2 መስከረምን ዕምባባን

ገጽ 3 ሕርይቲ - ኣብ ሰዝሮ ሰናይ

ገጽ 5 ወርዙት ጆን ኣልደንን ፕሪሲላ መሊንስን

ገጽ 7 ካብ ዓረዛ ንሰምሃር

ገጽ 11 ጀጸራት ብደቂተባዕትዮ፡ በሪኽ ብደቀንስትዮ ደሚቖን

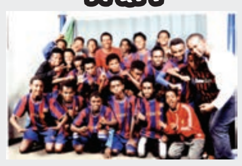

ብሰንኪ ስእኑት ደም ዝኽሰት ሞት ንምግታእ ዝካየድ ዕማም ምዅዕዛን ውሑስ ደም ብዘለዓለ ይሰራሓሉ ከምዘሎ፡ ሚኒስተር ኣሚና ኑርሕሴን ሓቢራ

ኣብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ዝርከቡ ወለንታውያን ለገስቲ ደም ዝወሰድዎ ሰናይ ተበግሶ ብምትብባዕን ብምሕያልን ብሰንኪ ስእኑት ደም ዝኽሰት ሞት ዜጋታት ንምግታእ ዝካየድ ዕማም ምዅዕዛን ውሑስ ደም ብዝለዓለ ይሰራሓሉ ከምዘሎ፡ ሚኒስተር ጥዕና ኣሚና ኑርሕሴን ሓቢራ።

ኣብ ከተማ ባረንቱ ዝተዋደደ ናይ ደም ባንክ ንምምራቕ ኣብ ዝተኻየደ ስነ-ስርዓት፡ ሚኒስተር ኣሚና፣ ሳላ ኣቓዲሙ ዝተዋደደ ሃገራዊ ባንክ ደምን እናዓበየ ዝኸይድ ዘሎ ቍጽሪ ወለንታውያን ለገስቲ ደምን፡ ኤርትራ ሓንቲ ካብተን ብደረጃ ኣህጉር ዘተኣማምን ውሑስ ደም ዝኽዝናን ዘቕርባን ሃገራት ኮይና ወረቓት ምስክር ብቕዓት ዝተቐበለት ምዃና ብምምልካት፡ እዚ ኩብሪ'ዚ ሳላ ሓያል ጻዕሪ ሰብ-ሞያ ጥዕናን ከም ባህሊ ዝሰርጸ ዘሎ ልግሲ ደምን ዝተረኽበ ምዃኑ ገሊጻ።

ውሑስ ደም ምዅዛን፡ ሂወት ዜጋታት ንምድሓን ንዝካየድ ጻዕሪ ዓቢ ድርኺት ዝፈጥር ምዃኑ ዝጠቐሰት ሚኒስተር ኣሚና፣ ኣብ ርሑቕ ከባቢታት ከጋጥም ዝጸንሐ ሕጽረት ቀረብ ውሑስ ደም ንምቅላል ኣብ ዞባ ጋሽ-ባርካ ተጀሚሩ ዘሎ ስራሕ፡ ኣብ'ተን ካልኦት ዞባታት'ውን በብመድረኹ ክትግበር ምዃኑ ኣረጋጊጻ።

ሓላፊ ጨንፈር ሚኒስትሪ ጥዕና ዞባ ጋሽ-ባርካ ዶክተር ልኡል ባንተይርጋ ብወገኑ፣ ኣብ ቀጽሪ ዘባዊ መወከሲ ሆስፒታል ባረንቱ ተዋዲዱ ዘሎ ናይ ደም ባንክ፡ ኣብ እዋን ሕርስን ጥንስን ካልኦት ምስ ዋሕዲ ደም ዝዛመዱ ሕማማትን ከጋጥም ዝጸንሐ ጸገማት ኣብ ምቅላል ልዑል ተራ ከምዘጻወት ብምጥቃስ፣ ኣብ ልግሲ ደም ዝጸንሐ ድሑር ኣመለኻኽታ ብምቅያር ቍጽሪ ወለንታውያን ለገስቲ ደም ንምዕባይ ዝተወሃሃደ ስራሕ ክካየድ ኣዘኻኺሩ።

ኣብ ከተማ ባረንቱ ተኸፊቱ ዘሎ ናይ ደም ባንክ፡ ንሆስፒታላት ባረንቱ፡ ኣቑርደት፣ ተሰነይ፣ ሳዋን ካልኦት ትካላት ጥዕናን ከምዘገልግል ተፈሊጡ'ሎ።

ጉዱም ተጋዳላይ ሌ/ኮሎኔል ዘርኡ ብኢዱ፡ ብሕማም ተሰዊኡ

ኣብ ክፍሊ ኢሚግረሽንን ዜግነትን ሓላፊ ጨንፈር - ጉዱም ተጋዳላይ ሌተናል ኮሎኔል ዘርኡ ብኢዱ ደረር፡ ብምኽንያት ሕማም ኣብ መበል 59 ዓመት ዕድመኡ ብ30 ነሓሰ ወጋሕታ ተሰዊኡ።

ኣብ 1974 ብዙሓደሮ ሃገራዊ ስምዒት ናብ ተጋድሎ ሓርነት ኤርትራ ዝተሰለፈ ጉዱም ተጋዳላይ ዘርኡ ብኢዱ፡ ቃልሱ ኣብ ህንጸት ሃገርን ምውሓስ ልኡላውነትን ንምቕጻል ኣብ 1992 ናብ ህዝባዊ ግንባር ሓርነት ኤርትራ ድሕሪ ምጽንባሩ፡ ብዝተፈላለየ ጽፍሕታት ንህዝቡን ሃገሩን ብዘወፋይነት ዘገልገለ ሓርበኛ'ዩ።

ስውእ ሌተናል ኮሎኔል ዘርኡ ብኢዱ፡ በዓል ሓዳርን ኣቦ ሸሞንተ ውሉዳትን'ዩ።

ስነ-ስርዓት ቀብሩ ድማ፡ ብ30 ነሓሰ ሰዓት 4:00 ድሕሪ ቐትሪ ኣብ መካነ መቓብር ሓርበኛታት ኣስመራ ተፈጺሙ።

ክፍሊ ኢሚግረሽንን ዜግነትን ብመስዋእቲ ጉዱም ተጋዳላይ ሌተናል ኮሎኔል ዘርኡ ብኢዱ ዝተሰምዖ ሓዘን እናገለጸ ንስድራቤቱ፡ ፈተውቱ፡ መቓርብቱን መቓልስቱን 'ጽንዓት ይሃብኩም' ይብል።

መግለጺ ባሕቲ መስከረም

ኣብዚ ናይ ምጅማር ሓርነታዊ ብረታዊ ቃልሲና መበል 53 ዓመት እንዝክረሉ ዘሎና ኣውደኣመት፡ ከም ኩሉ ሳዕ ግን ከኣ ናይዚ ዓመት'ዚ ፍሉይነት ከይዘንጋዕና፡ ባሕቲ መስከረም ክንጽንብልን ምስ ታሪኽ ሓርነታዊ ሰውራና ብምትእስሳር ገለ መሰረታዊ ጉዳያት ኣልዒልና ክንዘትየን ኣድላዪ እዩ።

እቲ ብባሕቲ መስከረም 1961 ዝጀመረ ነዊሕን ጽንኩርን ጉዕዞ ሓርነታዊ ገድልና፡ ብምሉእ ዓወት ህዝቢ ኤርትራን መሪሕ ውድቡ ህዝባዊ ግንባርን ኣብ ልዕሊ መግዛእቲ ኢትዮጵያን ተሓባበርቱን ምዝዛሙ ብኢጋጣሚ ኣይነበረን። ሓርነታዊ ብረታዊ ቃልሲና ብዓወት ዝተዛዘመ፡ ድሕሪ ክቡር መስዋእቲ ዝተኸፍሎ ጽንዓት ሓቦን ዓቕምን ህዝቢ ኤርትራን ሰውራኡን ብቐጻሊ ዝፈተነ ሓያልን ዘይምብርከኽን ገድሊ ምንባሩ ፍሉጥ እዩ። እቲ ዝዘንጋዕ ግን ከኣ ብንቕሓት ክዝከር ዝግብኦ ከኣ፡ ፍትሓዊ ዕላማ ንበይኑ ዓወት ስለዘየውሕስ፡ መሰረት ዓወት ገድሊ ኤርትራ እቲ ፍትሓዊ ዕላማኡ ንምዕዋት ከማዕበሎን ከደልድሎን ዝኽኣለ ብቕዓት ምንባሩ እዩ። ኣብ ታሪኽ ደቂ ሰብ፡ ኩሉ ግዜ ዓወት ውጽኢት ብቕዓት ጥራይ ስለዝኾነ፡ እቲ ሰውራ ኤርትራ ብዋሕድን ዝተሓላለኸን ወሽጣዊ ቃልሲን ምዕባለን ኣብ ህዝባዊ ግንባር ዘረጋገጾ ሰውራዊን ፖለቲካዊን ብቕዓት ስለዝነበሮ'ዩ። ተሰፋ ዓወት ጭልምልም ዝበለሉን ናብ ደንደስ ስዕረት ምምዃም ዝተራእየሉን ጽንኩር መድረኻት ስጊሩ፡ ጠፍኣ እናተባህለ ክሰርርን ክሕይልን ኑቲ ብቕጻሊ ብዓቢ ደረጃ ኣንጻሩ ዝበረ ሚዛን ሓይሊ ብንቕሓትን ውዳበን ናብ ረብሓኡ ቀይሩ ክዕወትን ዝኽኣለ። ብሓጺሩ ዓወትና ግድን ዝኾነ ታሪኻዊ ጽሕፍቶ ስለዘበረ ዘይኮነስ፡ ንዓወትና ግድን ክንብር ዘኽኣለ ሰውራዊን ፖለቲካዊን ብቕዓት ስለዘማዕበልና፣ ሓድነትን ጽንዓትን ህዝቢ ኤርትራ ዘማዕበለ ሃገራዊ ቃልሲ ዝወደቦን ዝመርሖን ሓያል መሪሕ ውድብ ስለዝሃለወና እዩ።

ህዝባዊ ግንባር ብቑዕ መሪሕ ውድብ ኮይኑ ንሓርነታዊ ቃልሲ ህዝቢ ኤርትራ ናብ ዓወት ክመርሖ ዝኽኣለ፡ ብቑዓምነት ቅኑዕ ሰውራዊን ፖለቲካዊን መስመር ስለዝሃለዎን ዘማዕበለን እዩ። እቲ ግዚፍ ፖለቲካዊን ወተሃደራዊን ሓይሊ ህዝባዊ ግንባር፡ መርኣያ ናይቲ ረቂቕ ናይ ሓሳባትን ውዳበን ሓይሉ እዩ ነይሩ። ህዝባዊ ግንባር፡ ንሃገራዊ ዕላማ ዝተወፈየ፡ ረብሓ ህዝቢ ዘቐድም ናጻ ሃገራዊ ደሞክራሲያዊ መስመር ስለዝወከለ'ዩ ሰፊሕ ደገፍን ተሳታፍነትን ህዝቢ ኤርትራ ከረጋግጽን ኣእላፍ ኤርትራውያን መንእሰያት ኣእሚኑ ብጅግንነት ከቃልስን ከዐውትን ዝበቕዐ።

ሎሚ ዝ ናይ ታሪኽና ሓቅታት ምዝካርን ምዝታይን ኣድላይነቱ ዕዙዝ እዩ። ብመጀመርታ ታሪኽ ምስዝይዝከር ስለዝመውት፡ ምዝካር መሰረት ታሪኽ ስለዝኾነ። ስዋሩን ብዓበኡን ግን፡ ታሪኽ ብምዝካር ጥራይ ህያው ክኸውን ስለዘይክእል፡ ምዝካር ቀጻልነት ምሉእ ንክኸውን መጠረሲ ንምርግጋጽ ቀጻልነት ታሪኽ ክኸውን ስለዘለዎ'ዩ። ቀንዲ ዕላማ ታሪኽና ምዝካርን ምስትምሃርን እምበኣር፡ ኣብ ዝሓለፈ ታሪኽ ንምንባርን ብዓወታቱ ንምንያትን ዘይኮነስ፡ ሓድሽ ታሪኽ ንምስራሕ ደራኺ ብምምሃሩ፡ ህያውነትን ቀጻልነትን ሃገራዊ ታሪኽና ንምርግጋጽ እዩ።

ምርግጋጽ መሰል ርእሰ ውሳነ ህዝቢ ኤርትራን ናጽነትን ምስዓገር ናብ ሓድሽ መድረኽ ምህናጽ ሃገር ድኣ'ምበር ምውዳእ ቃልሲ ኣይነበረን። ምቕጻል ቃልሲ ንምዕቃብ ናጽነትን ምህናጽ ሃገርን ካብ ብረታዊ ቃልሲ ዝሓየለን ዝኸበደን ስለዝኾነ ከኣ፡ ዝለዓለ ናይ ሓሳባትን ውዳበን ብቕዓት ከምዝሓትት ተሞኩሮና ኣረጋጊጽዎ ኣሎ። ስለዚ ከምቲ ንሓርነታዊ ብረታዊ ቃልሲና ዝበቓዕናዮ፡ ኣብ ምህናጽ ሃገር ብቑዓትን ዕዉታትን ኴንና ንኽንዛረብ፡ ነቲ ከም ሃገር መሰረትና ዝኾነ ሃገራዊን ደሞክራሲያዊን ክብርታትን መትከላትን ጸኒዕና ብምኽታል፡ ንህዝባዊ ግንባር ከም ብቑዕ ቀላሲ ምህናጽ ሃገር ክሕድሶን ከማዕብሎን ኣሎና። ናይቲ ብባሕቲ መስከረም ዝፈለመ ሓርነታዊ ሰውራ ናይ መወዳእታ ዕላማ፡ ህዝቢ ኤርትራ ማዕረ'ቲ ንናጽነቱ ዘካየዶ ጽኑዕ ገድሊን ዝኸፈሎ ክቡር መስዋእቲን ተሓቢኑ፡ ብራህዋን ፍትሒን ዝነበረላ ሰላምንቲ ኤርትራ ምህናጽ ስለዝኾነ፡ ኣብ ማዕርነትን ሰላምን ደሞክራሲን ዝተመስረተት ሓያል ሃገር ብምህናጽ፡ ሕጂ እውን ማዕረ ታሪኽና ኮይንና ቀጻልነት ታሪኽና ከረጋግጽ ንሕተት ኣሎና።

ሕድሪ ሰማእታትና ብስራሕ ነኽብር!
ዓወት ንሓፋሽ!
ማእከላይ ቤት ጽሕፈት
ህዝባዊ ግንባር ንደሞክራሲን ፍትሕን
1 መስከረም 2014

መሓሪ ዑቕባሚካኤል (ጠዊል)

መስከረምን ዕምባብን

ንወርሒ መስከረም ዘወሃብ ምስሊን መግለጺን ኣካ በዝሓኒ። 'ብነጋር ቆፎ' ዝብል መኻኽርዶ ክጅምር። መሻኽር፣ ንጣዕሚን ደቀንስትዮን ንምጥማር ዘወሃብ መግለጺ'ዩ። እዋነን ሂብወን ትርግኡ ክሻብ ዝብላ ንዘጠዓመን ኣውላድ እንታይ ዘለ መሻኽር ድኣ ረኺበን እናተባህለ ይዕለለን። ብፍላይ ርግእ ኢለን ደሃይ ኑብሰን ክገብራ ንዘረኣይወን በዚ መግለጺ የሰንይወን። ንወርሒ መስከረምን ዕምባባን ዘወሃብ መሻኽር'ውን ካብ ኣጻብዐይ ንላዕሊ'ዩ።

ዝያዳ ካልእ ኣዋርሕ ዕምባባ ኣብ ወርሒ መስከረም'ዩ ዝንቡብ። 'መስከረም ኣኸለ፣ ኑብሰይ ክኢለ' በለ ንህቢ ዝብል ምስላ ሰሚዕኩም ኣለኹም። ንህቢ፣ ከካብ ዝወፈሮ ናብ ቆፍኡ ምጸኡ ሒዙ ክኣቱ እንተጀሚሩ ዓኺይ'ውን ናብ ቆፍኡ ዝኣቱ ቀለብ ሓጋይ ከምዝይሰእን'ዩ ዝኣምን። መንፈሱ ብተሰፋ ይንደቕ። ንህቢ ዘለዎ ዓዲ ጽላል ቀውዒ ከምዝኣትዎ ዝምሰለሉ ከባቢ ብዙሕ'ዩ። ከመዮ ናብ ኣልባ ዝኣቶ ጸባ ዘወስድዎ ወዓግም ሰብ እምነት ምህላዎም ከም ነገርኩ ከኣ'ባ ንዓይ ይሕሸኒ። ኣካ እቲ ምድሪ ንምጽባቕን ንምግራምን ዝህቦ ኣምሳያ ድሕሪ እዚ ሕንክይብ ኢለ ዘልክዎ'ዩ። ንገሊኦም ድኣ ቅጭ ዘምጽኣሎም እናኾነ'ምበር፣ ንህቢ ኣብ ኣእዛን ኣድገ በቕሊ እናኣተወ ሕንዙ ከም ዘርአ ባህ ኢልዎም ዝሓድሩ ሓረስቶት መሊኦም'ዮም። 'ንህቢ ዘኸሰሮ፣ ቀፍኡ ይድረሮ' እናበሉ ዝዘግታ(ጠልጠል ምስ ዘብላ) ኣደታት ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ኣዕሊለ ነይረ። ብድምድሙ ነጋር ቆፎ ኢለን'የን ኣዕሊለናኒ። ኣካ ቆፎ'ውን ተሰፋ ይደሊ። ካብ በረውረውታ ድሒኑ ንኽሓጊ ውሽጡ ዝመልእ ምህርቲ ይጽበ። ቆፎ፣ ዓለባ ሳሬት ከም ዘይፈቱ ዓበይቲ ብዓንደ ርእሶም የዕልሉ። ንባዕላ ሳሬት እንታይ ክንጭዕ ኢላ ንኸምዚ ሰወያ ኣዕሊላ ይብልዋ'ዮም።

ቆፎ ክትሰፎን ደሃይ ቀውዒ ከጣልልን ኢለን ድማ'የን ከምኡ ዝገብራ። እዚ ነገር ኣብ ኣንደበተይ ዝመጸ'ውን እዚ ልዳት ከተጸብቓ ብግደኡ እኽሊ ኣብ ሕቍፊኡ ክኣቱ ምኻኑ የጣልል። ዕላጅ ይብል ሓወቦይ መኮነን።

ከመዮ ብዓቢኡ ዕምባባ ጽባቐን ተስፋን'ዩ። ካብዚ ብምብጋስ ንዕምባባ ከም ዘለዎ ብምምላስ ተስፋ ዘሰንቕዎ ብዙሓት'ዮም። እስከ እንተኽኢለዮስ ወስ ኩብል። መቸም ትርፊ ዓለም ውላድ'ዩ። ነገር ትዕድልቲ ኮይኑ ነዚ ውህበት ዝሰኣና ኣደታት ዕምባባ ካብ ዝወጸሉ እዋን ኣትሒዘን ሓሳብ ልበን ከስምራ ይጽዕራ። ማህጸነን ከም ምድሪ ክጸግን ክፈሪን፣ ካብቲ ዕምባባ ኣብ ማይ ከምዝተርፍ ይገብራ'ሞ ይሰትያኦ። ከምኡ ገይረን ንዘወላዳኦም ዕምባባ ኢለን ስም ዘውጽኣ ረኺበልኩም ኣለኹ።

ካልእ ዕምባባ ምድሪ ዝፈረዮ መዓዛ'ዩ። ምድሪ ምብቃቕ ገዲፉ መልክዓ-ሓድሽ ምስ ኣውጽአ ድማ ሰብ ዘበለ ሓድሽ ልቢ ከውጽእ ከም ዘለዎ ዓበይቲ ይመኽሩ። ቂም-በቐል ምሕዳግያ። ከመዮ ኣቦይ እዝቅያስ ኩብተ ዘዕለሉኒ፣ ምድሪ ዓምቢቡ ክሳብ ዝረግፍ፣ ሕመቕ ልቡ ዘይነገፈ ሰብ ብሰንፍና'ዩ ዝልካዕ። ሹፍታ ዕምባባ ምድሪ ካብ ዘኸድን

ንወዮም ብኸምዚ ኣግባብ ዝኸሰሩ ወገናቶም ልቢ ዝመልሱ ንፋዓት ሰብ ያታ ኣብ ጥቓኹም ኣለው። ከም ዝግያ ትንክፍ እንተበልክሞም ባዕሎም ከዕልልኹም'ዮም። ግዳ ነገረይ ከይስሕት መውረርያ ኣይተሕጽሩ።

ቅድሚ ኣብ እዝነን ኣብ ልዳት ገዛኣን ዕምባባ ምስ ዲኺን ንወዮ ዕምባባ ኣብዚ ሰቒልክናኦ ምስ በልክወን'የን ነዚ ምንኛ ሓሳብ ዘልዓላ። ከምኡ እንተርኣኹም'ውን ከመዮ ናተይ ሓሳብ ኣይትድገሙ። ካብ ብሃሊኡስ ደጋሚኡ.......። እምበኣር ነገር 'ነጋር ቆፎ' ከምዚ ዝተናኸፍክዎ'ዩ። ንምጥማሩ ግና ዕምባባ ክወጽእ ካብ ዝጀመረሉ እዋን ኣትሒዙ፣ ቆፎ'ውን መዓንጣኣን ብቕናተን ይኣሰራ። ካብ ዝኣምናሉ ማይ-ጸሎት ድማ ንጉሆ-ንጉሆ ኣብ ጥራይ ኩብደን ይሰትያ። ከምኡ ድኣ ዘይብሃል ከይከውን'ምበር ንወዮ ዕምባባ ኣብ ዝቐረባኦ ማይ እናእተዋ በረኸት እቲ ዕምባባ ኣብቲ ኣትሒዙ ሰብ፣ ዕምባባ ሒዙ እንዳሰብ ክኣቱ እንተጀሚሩ ንኽልተ ነገር'ዩ። ንወዱ እንኸውን ጓል ዝደለየን ሕሰም ልቡ ብዕምባባ ክነግፍ ዝደለን።

ግጥም ብዮጥማ ዝኸራይ ድያ ልቡ

ወላ ካልእ እንተጸውዑት ገዲፉ ንሰሙ
ንዓኣ'ዩ ኣፍቂሩ ንሳያ ዓለሙ
ቅብጻ እናበልኩም ቅብጸት ካብ ትምህርዎ
ዓቕን ፍቕሪ ልቡ ግዳ መርምርዎ
ዘይትቕብጽ ኮይናቶ'ምበር ምቕብጽዶ ጠፊእዎ።
ብቐሊል ዘቕብጽ ጡብ ኣዲ ደዩ ፍቕሪ
ዋጋ የኽፍል'ዩዘፈታተን ንዕምሪ።
ምኽርኹም ቀይሩ ቅብጻ ኣይትብሉ
ከመይ ኢሉ ክኸእሎ ፍቕሪ ክበልየሉ።
ካልእ ሓዝ እናበልኩም ምኽርኹም ትሂቡ
ኣእትዩ ከውጽእ ገዛ ክራይ ድያ ልቡ።

ኣምለሶም ወልደጸዮን(ኣሚጎ)

እንታይ ኢኻ ትብሎ . . .?

ምቕንጣጥ

ወግዒ ምቕንጣጥ፣ መርዓት መርዓኣ ሰሙን ምስ ተረፎ ዝእንገድ ወግዒ'ዩ። ኣብ ክሳዳ ዝጸንሐ ናይ ሕጻኖት ወርቂ ማስቀል ብምልጋስ ንኣዲኣ ትህቡ። ኣብ ክንድኡ ድማ ሽንፋእ ብፈትሊ ብምእሳር ኣብ ክሳዳ ይእሰራላ። እዚ ኣግባብ'ዚ ክሳብ መርዓኣ ትወጽእ ከም ዘይነብረት ዘርኢ ምንባሩ'ዩ ዝዘንቶ። ዋላ እንተተላእከት'ውን ብዘይ መሰሃይታ ትለኣኽ ከምዘይነብረት'ዩ ዝነገር። ዘራፊ ወይ ጕንፊ ከይረኽብ ተባሂልሉ'ዩ።

ኣብ ምቕንጣጥ፣ ኒታ ጓል ርእሳ ብምፍታሕ ብደነ [ሹብሉል] የብላ። ሃንዛ ሃንዚያን እናደረፉ ንገልገል ብምውጻእ ድማ፣

ኣብ ክንዲ ምሳሬ
ተሰቒላ ክራሪ
ሰኣን ዘውርደሉ
ጠኺሩ ሓደረ

ብምባል ይደርፋ። በዚ ከይተዓግታ

ኣብቲ ዓንዲ
ተሰቒላ ሹዲ
ሰኣን ዘውርደሉ
ጠኺሩ'ቲ ዕንዲ እናበላ ንገዛ ይምለሳ።

ገዛ ምስ መልሳ፣ ንዘዓለወኣ ሃንዛ ኣብ ማእከለን ኣኸቢበን ብምንኳል ንቕንጥጥቲ ይህባኣ'ሞ፣ ንሳ ድማ ትብልዖ። ትርጉሙ'ኳ ለጦማት ብምፍዃኩም ዝጠፍኩም ኣይመስለንን። ከም'ታ ቐዳመይቲ ኒርኪ፣ ከምዚኣ ከኣ ክትተኪ ኢኺ ንምባል'ዩ። ምእንቲ ካብ ገዛ ከይትወጽእ ድማ ቅጭ ዳንሽ እናብላዓ የቐንይኦ።

ኒጋሲ ወልደማርያም[ኸሲጋሲ]

መዓልታዊት ጋዜጣ

ኣሰናዳኢ

ሳምሶን ሃይለ
Samson@zena.gov.er
ቊ.ስ 116266/201820(2220)

ም/ኣሰናዳኢ

ብንያም ፍስሃጽዮን
Biniam@zena.gov.er
ቊ.ስ 201820(2212)
ፋክስ 127749 - ቊ.ሳ.ጳ. 247

ምዝርጋሕ ጋዜጣ

ቊ.ስ. 200454 - 07121322

ምልክታ

ቊ.ስ. 125013 - ቊ.ሳ.ጳ. 1284

ለይ-ኣውት

ኤደን ሃብተኣብ — ሳምራዊት መለስ
ነብያት ጸጋይ — ምስጋና ተዓገስ

ወይ ሑብ ደቀይ!

ጉብሩ ክብረኣብ

ሕርይቲ - ኣብ ሰዉሮ ሰናይ

21 ክፋል

እቲ ሸማግሌ፡ ኣብ ትሕቲ ጀላን ብዘሰርሐ ራሻይዳ ብኽፋእ ተገሪፉ፡ ምስ ሞተ፡ ኣብ'ታ ዓዲ ዝዓበየ ጉዳይ ኰነ። ኣብ'ቶም ግዳያት፡ መብዛሕትኦም፡ ዝሞተ ሰብ ብኣዕይንቶም ርእዮም ዘይፈልጡ ነበሩ። ሬሳ'ቲ ሸማግለ ኣብ ጉኖም ምስከኦ፡ ክጸውርዎ ምኽኣል ዘስኣኑ ድማ በዚ ምኽንያት'ዩ። ዝጠዘሐ ቃል ከየምለቑ፡ ፈዘዙ። ቀያሕን ረጓድን ድማ ኣብ ግንባሮም ሓሊፉ፡ ሰውነቶም ፈጥፈጥ ኢልወ።

እቲ ፈለማ ሞት ናይቲ ሸማግለ ዝረኣየ ተኽሉ፡ ብዛዕባ ኩነታት'ቲ ሸማግለ ክዛረቦም ስለዘይክኣለ፡ ባዕላቶም'ዮም ቀሪቦምዎ። ሞቱ ብዘረጋገጹ ኸኣ ዝበልዎ ስኣኑ። ብሞት ናይ'ቲ ሸማግለ ገሊኦም ኑበዖ። ክኑበዖ ፈቲኖም ዓቕሚ ዝስኣኑ እውን እኒ ሕርይቲ ነበሩ። ኣዕይንቲ ናይ'ቶም ግዳያት ፈዘዘ። ሞራሎም ወደቐ። ሕልናኦም ድማ ዓራብዎም ኣብ ዝነበረሉ እዋን'ዩ እምበኣር፡ እቲ ከም ተርጓሚ ተቘጺሩ ዝሰርሕ ኤርትራዊ እድሪስ ዝመጸኦም።

እድሪስ እትዉ ኢሉ ሓተተ። ጸኒሑ፡ ሞት እቲ ሸማግለ ምስ ፈለጠ ግን ንጀላን ተዳህየ። ጀላን ኑቲ ሸማግለ ዝቐተለ መን ምዃኑ ክፈልጥ ነድሪ ሓዊሱ ሓተተ። ግናስ ዝዛረቦ ኣይተረኽበን። ኣብ መወዳእታ፡ ኑቲ ወዲ ዓሰርተሸሞንተ ዓመት ምስ ሓተቶ፡ ግን ክዛረቦ ወሰወሰ። ሕርይቲ ብዛዕባ'ቲ ሸማግለ፡ ተመልኪቱ ንዘተገብረ ዘረባታትን ምፍርራሕን ምስዘከረት፡ "ጀላን ኣትዩ፡ 'ኣብ'ዞም ዘቕጥቅጥኩም፡ መን'ዩ ነዚ ሰብኣይ ዝቐተለ?'' ምስበለና፡ ዝዛረብ ሰብ ተሳኢኑ። ድሓር ጀላን ኑቲ ቈልዓ ሓቲትዎ። እቲ ቈልዓ ኣብ መጀመርታ ክዛረብ ደልዩ ነይሩ'ዩ። ኣብ'ዚ እዋን ሕጂ እድሪስ ከይትዛረቡ፡ እንተተዛሪብኩም ንዓኹም'ዩ ክኸፍኣኩም፡ ኢሉና ስለዝነበረ እቲ ቈልዓ ንእስራስ ጸጸኒሑ ይጥምቶ ነይሩ። ቀንዲ ግን ንጀላን ይጥምት ነይሩ።

ንሕና ኸኣ እንታይ'ዩ ኪጋጥም ንጽበ። ማለትሲ ንጀላን፡ እንተዛሪርዎ፡ እቲ ኣደራዕ ናብ ኩልና ከምዝኸውን'ዩ ተረዲኡና ዘሎ። እቲ ቈልዓ ግን ክዛረብ ደልዩስ ኣይክኣለን። ወታእታእ ምስበለ፡ ጀላን ናብኡ ገጹ ቀረበ..."

ጀላን ናብ'ቲ ወዲ ዓሰርተ-ሸሞንተ ዓመት ምስቀረበ፡ ንኣዕይንቱ ኣፍጠጠሉ። ብየማናይ ኢዱ ኣብ መንከቡ ብምሓዝ ኸኣ፡ "ተዛረብ! 'እዚ'ዩ' ጥራይ በለኒ'' ድማ በሎ፡ ኣብ ቅድሚ'ቶም ግዳያት፡ ሰሪዑ ጉቲርዎም ንዝነበረ ገራፍ እናተመልከተ። "ከምኡ እንተገይርካ ንጥቕሚ ኹሉኹትኩም'ዩ። ድሕሪ ሕጂ ብዘይ ጸገም፡ ክትኑብሩ፡ ብዘይ ሓላፍነተይ ድማ ገለ ማህሰይቲ ከይወርደኩም ኢለ'የ፡ ተዛረብ ዝበልካ ዘለኹ'' ክብል ድማ ወሰኸሉ።

ጀላን ንዘተዛረቦ፡ እድሪስ ይትርጉሞ ነበረ። ወዲ ዓሰርተሸሞንተ ዓመት ምስ ተዛረበ እውን እድሪስ ንትግርኛ ናይቲ ግዳይ ናብ ዓረብ ቀየሮ።

"ኣይፈለጥኩምን፡ ዝቐተሎ መን ምዃኑስ ኣይፈለጥኩን'' ወዲ ዓሰርተሸሞንተ ዓመት ድሕሪ ብዙሕ ምምታእ ዝበሎ'ዩ። ድሕሪ'ዚ ጀላን፡ ተሰፋ ቀበጸ። እታ ምሸት ከኣ ቀታሊ ሸማግለ ከይተለልየ ሓለፈት።

ጀላንን እቶም ኣብ ትሕቲኡ ዝሰርሑ ገረፍን ካብ'ታ ዓዲ ምስወጹ፡ እድሪስ ናብ ወዲ ዓሰርተሸሞንተ ብምቕራብ፡ ዝኾነ ኹይኑ እንደዩ፡ እንቋዕ ኣይነገርካ ጥራይ፡ በሎ።

ድሕሪ'ዚ ኣብ ዙርያ'ቲ ሬሳ ኸበቡ። ክንብሩዎ ብዛዕባ ዝኽእሉ ነጥቢታት እውን ተዘራረቡ።

"ኣብ'ዚ ክልተ-መዓልቲ ነዚ ሬሳ መጺኦም ክወስድዎ'ዮም። ክቕብርዎ ድማ ኣይኮኑን። ናብ'ቲ በረኻ ገጾም'ዮም ክድርብይዎ..." ዝተዛረበ እድሪስ'ዩ።

"እሞ ባዕልና ዘይንቕብሮ!'' ወዲ ዓሰርተሸሞንተ፡ ዝመሰሎ ሓሳብ ሃበ።

"ኣብ'ዚ ደኣ ኣበይ ክንቕብሮ?'' ካልእ፡ ብሕቶ መለሰሉ።

"ወላ ኣብዚ ገዛ ኣብዚ ዘለናዮ!'' እቲ ወዲ ዓሰርተሸሞንተ ዓመት፡ ቀጸለ።

ቡቲ ግርህና እድሪስ ፍሽኽ ኢሉ። ኑቲ ሬሳ ግድን ክወስድዎ ምዃኖም ምስ ሓበሮም ከኣ ካልእ ጉዳይ ተላዕለ። ኑቲ ሓድሽ ጉዳይ ዘልዓለቶ ሕርይቲ'ያ።

"ንዓይ ኣተሓሳስቡኒ ዘሎ፡ ናይ ምቕባሩ ጉዳይ ኣይኮነን። ናይ ስድራኡ ጉዳይ'ዩ'' ክትብል ሕርይቲ ተዛረበ።

"ናይ ስድራኡ ደኣ እንታይ?'' መለሱላ ዕባይሱዳን።

"እንታይ መሰለኩም፡ ስድራኡ ገና ብህይወት ዘሎ መሲልዎም ገንዘብ ክሰዱሉ'ዮም። ስለ'ዚስ ሞይቱ'ዩ ኣይትሰደዱሉ ኢልና፡ ንንገሮም'' ንሓሳባ፡ ቀጸላቶ።

"ከመይ ኢልና'ሞ ሞይቱ ክንበሎም'' ረጓድ ተቓወማ።

"እንታይ ኩንና ዘይንበሎም፡ ሞይቱ እንደዩ፡ ቡቲ ይቐብጹ ቡቲ ኸኣ ገንዘብ ኣብ ምኽፋል ይድሕኑ'' ማና ኑቲ ርእይቶታት ተሓዊሰዎ። ናይቶም ዝተረፉ እውን ተመሳሳሊ ርእይቶ ኰነ።

ድሕሪ'ዚ ዝጠዘሐ፡ 'ንስድራ

ሸማግለ ይደወለሎም' ኣብ ዝብል ሓሳብ ስለዝተሰማምዑ ኸኣ፡ ተኽሉ፡ ስድራ ናይቲ ሸማግለ ክርከቡሉ ዝኽእሉ ቁጽሪ ቴለፎን ንድለ በሉ።

"ኣብዛ ዓዲ ኣብ ንኣቱ፡ ወላ እውን ቅድሚ ናብዛ ዓዲ ምእታውና ጥቓኡ ዝነበርካ ሻምበል ኢኻ። ስለዚ ቁጽሪ ቴለፎኑ ክትፈልጥ ወይ ክትዝክር ትኽእል ንስኻ ኢኻ'' በሉቶ ሕርይቲ ኑቲ ኣብ ጉና ዝነበረ ሻምበል።

ንሱ ኸኣ፡ እቲ ዝበሉቶ ሓቂ ምዃኑ እናነገረ፡ ቁጽሪ ቴለፎን ክዝክር ኣብ ሓሳብ ኣተወ። ኑቲ ኹነታት፡ እቲ ተርጓሚ እድሪስ ይከታተሎ ነበረ። ብኣጠማምታ ጀላን እቲ ግብሪ'ቲ ከመይ ከምዝሕሱብ ድማ'ዩ ዝሓስብ ነይሩ።

"ስምዑ ኣሕዋት! እዚ ዝርርብኩም ጽቡቕ'ዩ። ናይ ኣሕዋት ድማ'ዩ። ግን ከም ገለ ክብል ጀላን ወይ'ዞም ካልኦት እንተሰሚዖሞ፡ ፈለማ ንዓይ ክቐትሉኒ'ዮም ደሓር ድማ ንዓኹም። እዞም ሰባት ብመኽሰቦም ዝመጾም ፍጹም ጸላኢኦም'ዩ። ስድራ

ናይ'ዚ ሸማግለ ምእንቲ ከይከስሩ 'ሞይቱ'ዩ' ኢልና ክንነግሮም፡ ኣነ'ውን ይድግፎ'የ፡ ግን ብምስጥር ክኸውን ኣለዎ..."

ክብልን ሓደ ብኣፍደገ ዝኣተወ ከቢድ ጽላሎት ሰብ ክጸዓኖን ሓደ ኰይኑ። ጀላን'ዩ ናብ'ታ ዓዲ ዝመጸ። ብድሕሪኡ ድማ ኣርባዕተ ገራፍ ኣሰዒቡ ነይሩ።

"ያላ፡ ሕጂ፡ ኩሉኹም ንደገ ውጹ፡ ያላ ምርሕዎም!'' ክብል ከኣ ኣዘዘ።

እቶም ኣርባዕተ ገራፍን እቲ ተርጓማይ እድሪስን ብጎስ ምስበሉ ድማ እቶም ዓሰርተ ዝተረፉ እኒ ሕርይቲ፡ ሰዓቦሞም። ኣእጋሮም ብሰንሰለት ዝተመቘሐ ብምንባሩ እውን ክኸዱ ኸለዉስ እናወደቑን እናተሰኡን ነበረ። ሕርይቲ ንናይ ሽዑ ክስተት ዘኪራ ከምዚ በለት።

"ኩሉ ሰብ ብዛዕባ ጉዳይ ናይቲ ዝሞተ ሰብኣይ እናተዛራረበ ኸሎ፡ ጀላን ሃንደበት ስለዝኣተወና ከምዚ ዝሰመዓና ጥራይ'ዩ መሲሉና። ኣብታ ዓዲ ከውጻና ኸሎ ሕጂ መብዝሕትና ምስቲ ክንበሃሃሎ ዝጸናሕና ኣተሓሒዝናዮ። ግና ንሱ እንታይ ገይሩ፡ ናብታ ሓንቲ ዓዲ መሪሑና። ኣብታ ሓንቲ ዓዲ ሕጂ መን'ዩ ዘሎ መሰለካ፡ እቲ ምስ ጀላን መጺኡ ካብቶም ራሻይዳ ዝገዘኣና፡ እቲ ኸማን ቈልዓ ኸሉስ ኣቦይዓብደላ ይብልዎ ዝበልኩኻ ይጸንሓና። ካብ ጀላን ዝሓሰመ ንሱ'ዩ። ናይቲ ቈልዓ ምዃኑ ልቡ ኣየብቅዐን ግዲ'ዩ፡ ነዞም ኩሎም ኣብ ትሕቲኡ ዝነበሩ ኣይብላዕ ኣይስተ'ዩ ገይሩዎም። ናብቲ ዓዲ ሕጂ ብዕላማ'ዩ ዘእተወና ዘሎ። ማለትሲ ንኹነታት ናይቶም ካልኦት ኣሕዋትና ርኢና ክንደሃል። ኣብቲ እንዳ ኣቦይዓብደላ ዝነበሩ ጓሎም ወዶም ዳርጋ ሞይቶም'ዮም። ገሊኦም ኣእጋሮም ተሰቢሩ። ገሊኦም ኣእዳዎም፡ ገሊኦም ገጾም ሓሪሩ፡ ገሊኦም ሕቝኦም ኑዲ.... እንታይ'ሞ ክብለካ'የ፡ ዓሰርተ መንእሰያት ዝኾኑ እንደየም ኣብኡ ጸኒሖምና፡ ኣብ መንጎ ሞትን ሕየትን'የ ርእየዮም። ኣነ ምስቲ ጥንሰይ ኣብቲ ገዛ እትው ክብል ብጨናኡን ቡቲ ኹነታቶምን ኣብኣ ኸለኹ ፈንቲ ኹይነ። ከመይ ኢልናን መዓስን ናብቲ ናትና ዓዲ ተመሊስና ከምዝን ኣይተረደኣንን..."

ሕርይቲ ኑበሰ ፈሊጣ ዘረባ ሰብ እውን ክትሰምዕ ዝጀመረት፡ ኣብታ ዝተሓየሩላ ዓዲ ጀላን ክዛረብ ምስጸንሓ'ያ።

"ኣብ ትሕተይ ኣብ ትኣትዉ መቸሱ፡ ዝጠቅም ገንዘብ ኣምጽኡ፡ ዝበለኩም ሰብ የለን እንደዩ፡ ሕጂ'ያ ግዜኹም። ስለ'ዚ ኣብ ሎሚ ጀሚርኩም ነፍሲወከፍኩም ሰላሳ ሽሕ ዶላር ኣብ ኢደይ ተረክቡኒ'' ዘረባኡ ኣሸካልላል ነይርዎ።

"ዝበን ዝበልኩኹም ገንዘብ ክንደይ መዓልቲ ትደልዩ? ኣብ ክንደይ መዓልቲ ክትህቡኒ ትኽእሉ?'' ጸኒሑ ሓቲትዎም።

እቶም ግዳያት፡ ደሃዩ ዘይሰምዕ ኣብ መንጎኦም ተዘራረብዎም።

ጸንሕ ኢሉ ግን "ዕስራ መዓልታት'' በሉ፡ ተሰኖም።

"ጽቡቕ! ዕስራ መዓልታት፡ ሰላሳ ሽሕ ኖቕፋ ኣብ ኢደይ!'' ካልእ ቃል ከይሓወሰ፡ ወጺኡ ከደ።

እቶም ዝበልዎ ዝስኣኑ ግዳያት፡ ንኣዕይንቶም፡ ናብ ተሰኖም ሰደድዎ። እናተፈለጦም ከኣ ተስፋኦም ሃደመ።

ይቕጽል....

ሕቶ ጥዕና

ታደሰ ተኽለ

ሶማማሊ ነገር ዝሰተየ፡ ጸብዶ ለሚን ክተስትዮ ይሓይሽ?

ጓለይ ሓደ በኺሪ ዝኣክል ሳሚ ሰትያ። ኣነ ድማ ቀልጢፈ ጸብ ኣስቲየያ። ጽብቲታይ ኣብ ኣፋ ማለሰ ከተምልስ ምስ ኣተባብዐዎ ጸብን ሳሚን ደርጉሓቶ። ጓል ክልተ ዓመት ጥራይ ስለ ዝኾነት ኣብ ከቢ ከብዳ ቅርጸት ይገብረላ ከም ዝነበረ ብዙሕ ኣረዲኣትኒ። ብዘኾነ እታ ቈልዓ ኣብ ከቢድ ድቃስ ኣትያ ምስ ተንስአት ከም ንቡር ናብ ጸወታ ከይዳ። ናይ ምኽማም ምልክታት ድማ ኣይገበረትን። ገለ ሰባት ጸብ ሕማቅ እዩ ለሚን ሙሓሸ ክብሉኒ ከለዉ ገለ ድማ ካልእ ይብሉኒ። እንታይ ክገብር ነይረኒ ግዲ?

ብርኽቲ ንእሰ ዮጋ ፓራዳዞ

ኣብ ግዜ ምሰማም እታ ቀዳመይቲ ስጉምቲ ህይወት ሰብ ምትራፍ ስለ ዝኾነ፡ ረድኤት ዝህብ ሰብ ኣብ ቀረባ ዝርከብ ኣማራጺታት'ዩ ዝወስድ። ኩሉ ኣብ ቀረባ ዝርከብ ኣማራጺታት ግና ጠቓሚ ወይ ጉዳኢ ክኸውን ስለ ዝኽእል ጥንቃቐ ኣድላዪ ይኸውን። ሰብ ንዘውሓጦ ዓይነት ሶሚ ከም ዓይነቱ ዝተፈላለየ ሕክምናዊ ሓገዝ ስለ ዘድልዮ ንጉዳይ ተቐዳዲምካ ዘኾነ ነገር ብኣፉ ክወሃብ ከም ዘይብሉ ክንገር ይሰማዕ'ዩ። ግና ብሶማ ንዝተሰመመ ሰብ፡ ሓኪም ኣብ ቀረባ ኣብ ዘይብሉ፡ ወይ ኣብ ቀረባ ዝተረኽበ ክኢላ በጺሉ ሞያ እንተዘይተቓዊሙ ብቕልጡፍ ማይ ወይ ጸብ ምሃብ ግቡእ ከም ዝኾነ ናይ ሕቡራት መንግስታት ኣመሪካ ጽሑፋት ሃገራዊ ማእከል ጥዕና (NIH) የረድእ።

ንስኺ ጸብ ምስ ሃብኪያ ኣብ ክንዲ ጽብቢትኪ መሊስኪ ክትደጉሕ ትደፋፍእያ፡ ናብ ሆስፒታል ደዊልኪ እንታይ ክትገብሪ ከም ዘለኪ ክትወከሲ ምሓሸ ነይሩ። እቲ ንስኺ ዝወሰድክዮ ስጉምቲ ህይወት ሰብ ምትራፍ ስለ ዝኾነ፡ ረድኤት ዝህብ ሰብ ኣብ ቀረባ ዝርከብ ... ከትታት፡ ግዜ ዘይህብን ረጽዩን ብምንባሩ ግና እቲ ሶሚ ስርሑ ከይጀመረ እንከሎ ኣብ ወሽጢ ሓደት ህሞት ንጉዳም ከም ዝወጽእ ገይርክዮ። ኣውራ ዝጠቐመኪ ኣብ ጥቓ እታ ቈልዓ ብምንባርኪ እዩ። እቲ ሳሚ ብኣካላታ ክምጽ ዕድል ኣይሃብክዮን። ሳሚ ካብ ክልተ ኬሚካላት ብዝቖመ ሃይድሮካርቦን ዝተባህለ ምስሞም ክፈጥር ዝኽእል ትሕዝቶ ኣለዎ። ብሶማ ዝተሰመመ ሰብ ቀልቡ ኣጥፊኡ እንተጸሊሉ ወይ ምስ ቀልቡ እንድሕር ሃለዩ ምዕዛብ፡ ክትገብሮ እትኽእል ረድኤት ሓጊዚ እዩ። እንተደኣ ሃለዋቱ ኣጥፊኡ ዝሰተ ፈሳሲ ክትዛሮ ወይ ናብ ኣፉ ጸብ ኣጉዲድካ ከተፍስሶ ኣይክኣልን።

ንስኺ ዘይገበርክዮ ኣጉዳሲ ነገር እታ ቈልዓ ደሓን ኣላ ኢልኪ ናብ ሆስፒታል ክትወስድያ ብዘይምኽኣልኪ'ዩ። ናይ ከስዐን ጎረሮን ማህሰይቲ ወረደዋ ከይዳውን ናብ ሓኪም ክየዳ ክትረእ ነይርዋ። ተርፍ መረፍ እንድሕር ጸኒሑ እውን ምትሓጸባ ነይሩ።

እቲ ዝወሰድክዮ ቅልጡፍ ስጉምቲ ግና እታ ቈልዓ ቀልጢፉ ክትንቕእ ሓጊዝዋ። ዝተሰመመ ሰብ ቅልጡፍ ረድኤት ምስ ዝረክብ ብኣኡ ማጠን ናይ ምሕዋይ ዕድላቱ ይሰፍሕ። ሳሚ ዝሰተየ ሰብ ኣፉ፡ ጎረሮኡ፡ ከስዑ፡ መዓንጥኡ ክቓጸል ይኽእል። ንሓያሎ መዓልቲ እውን እናተጸለአ ክቕጺ ይኽእል። ብዙሕ ሳሚ ሰትዩ ወይ ደንገዩ ረድኤት ዝረኸበ ንምዝኡ ዝደሓነ ሳዕቤን ናይቲ ምስሞም ጠረሱ ጠፊኡሉ ማለት ኣይኮነን። እናሳዕየ ናብ ዝኸፍአ ናይ ህይወት ሓደጋ ክበጽሖ ይኽእል እዩ። ጓልኪ ሳሚ ዝሰተየትሉ ግዜ ክንደይ መዓልቲ ኣዋርሕ ወይ ግዜ ገይሩ ደብዳቤኺ ኣይጠቐሰን። ኣብ ቀረባ ሰሙንታት እንተኾይኑ ግና ክትመርምርያ ዘለኪ'ዩ።

ኢቦላ ከመይ ኢሉ'ዩ ሕጂ ሓደገኛ ሕማም ክኸውን ክኢሉ?

ኢቦላ ካብ ቀደም ኣትሒዙ ምስተን ኣብ ማእከል ምዕራብ ኣፍሪቃ ዝርከብ ብህዝቢ ዝበዝሓ መንግስታት ከም ዝበረ ፍሉጥ እዩ። እቲ ቫይረስ ብሰይንሳዊ መጽናዕቲ ዝተፈልጠ ካብ ቀረባ ግዜ እኳ እንተኾነ ምስተን እንስሳታት ካብ ቀደም ነይሩ እዩ። ዝልዕሉ ሰባት እውን ይሓሙ ነይሮም ይኾኑ። ቀደም ከመይ ኢሉ ይቕህም ነይሩ ሕጂ'ኸ ብምንታይ ምኽንያት'ዩ ተላባዒ ንዓለም ዘየጎሊ ሕማም ኩይኑ ሓብሔሩ።

ኣብርሃ ካብ ኣስመራ

ዝኸበርካ ኣስበደ ክሳዕ ሕጂ ከምቲ ዝበልካዮ ኣብ ምዕራብ ኣፍሪቃ ዝርከብ ዓይነታት መንገዕ ናይቲ ቫይረስ ባህርያዊ ተሸከምቲ ምኳኖንዮ ዝፍለጥ። ነተን መንገዕ ዝተጸለኣ ወይ ብዮታዊ ልምዲ ዝበልዕወን ሰባት ወይ እተን መንገዕ ዝለኸፈአ ናይ ጫካ ፍረታት ዝበልዑ ኣህባይን ዕቓሩን ምስ ሰብ ምስ ዝራኸቡ እቲ ቫይረስ ካብ እንስሳታት ናብ ሰባት ክሰግር ይኽእል። ካብዘን መንገዕ ቫይረስ ዝለገሶ ከም ወግሪ ወይ ዕቓሩ ዝኣመሰሉ እንስሳታት እውን ከም ሰብ ሓሚምም'ዮም ዝሞቱ። ግና ተሸከምቲ እንክለዉ ሕማም ከም ዘለዎም ከይተፈልጠ ሰብ ክሕዝዎ ወይ ኑታ ዕቓሩ ሰብ ክምጉብ ይኽእል። እቲ ቫይረስ ከኣ ክሳግር ይኽእል። ናይቲ ሕማም ባህርያዊ ተሸኾሚቲ ዝኾኑት ዓይነት መንገዕ ግና፡ እቲ ቫይረስ ከም ዘይሕሰዮ'ዩ ዛኒት ዝፍለጥ።

ሎሚ ቅነ ብዘተገበረ ናይቲ ሕማም ክትትል ንኣብነትክሲ ሕማም ዝምልከት ሰረታዊ መጽናዕቲ ክቶደድ ቀንዱ ነይሩ። 'ዘ ነው ዚላንድ ሄራልድ' ዝተባህለ ማዕከን ዜና፡ ኑዩም መጽናዕቲ ዘየዳሉ ሊቃውንቲ ኣብ ዝጠቦ ዝርርብ፡ እቲ ቫይረስ ኣብ መወዳእታ 2013 ኣብ ጊኒ ካብ ወዲ ክልተ ዓመት እግሪ ተኸሊ ከም ዝጀመረ ኣፍሊጠ። እቲ ቈልዓ መንገዕ ሓዘ ይኸውን ዝበል ግምት እንተዘይኪኖት ብጭብጥ ብኸመይ ከም ዝጀመሮ ዘረጋግጽ ሓበሬታ የለን። ስድራቤት ናይቲ ቈልዓ ደድሕሪኡ ተኸታቲሎም ጸኒቶም። ኣብ ቀብሪ ዝወዓሉ ድማ በቲ ቫይረስ እናተለኽፉ ናብ ዓዶም ይምለሱ ነበሩ። ከምኡ ኢሉ እናተሰጋገረ ኣብዚ ዘለዎ ደረጃ በጺሑ ኣሎ። ኣብዚ ግዜ እዚ ልዕሊ 1350 ሰባት ከም ዝቆተለ እኳ ዝፍለጥ እንተኾኑ፡ ቅኑዕ ሓበሬታ እንተ ዝቃላሕ ግና ብኣርባዕተ ዕጽፊ ከም ዝዛይድ ሓያሎ ኣብቲ ጉዳይ ዝጠቕፉ ዓለም ለኸ ትካላት ጥዕና ብምውካስ ኣልጀዚራ ይሕብር።

እቲ ሕማም ብ1976 ኣብ ዛየርን ሱዳንን ተረጺዩ ከም ዝበረ ዝፍለጥ ኩይኑ፡ ድሕሪኡ ናይ ሕጂ ደቡብ ሱዳን ብተደጋጋሚ ክትጥቃዕ ጸኒሓ እያ። ኣብ ሓያሎ ሃገራት ኣፍሪቃ ኸኣ ክሳዕ 2012 ክረአ ጸኒሑ። ግና እቲ ሕማም፡ ከምዚ ኣብ ምዕራብ ኣፍሪቃ ዝርአ ዘሎ ገይሩ ማህሰይቲ ከየውረደ ይቕህም ነይሩ።

ናትካ ሕቶ ቀደም ስለምንታይ ደቂ ምዕራብ ኣፍሪቃ፡ መንገዕ (ፍሩት ባት) እናበልዑ እቲ ሕማም ዘይተላበወ? ሕጂ'ኸ እንታይ ኩይኑ ቀልጢፉ ዘየጠፍኦ? ወይ ኣብ ቁጽጽር ዘይወዓለ ዝብሉ ሕቶታት ሓበርና መልሲ ክንጽበዮሎም ኢና። ኣብ ርሑቕ ገጠራት ላየበርያን ጊኒን ዘለዉ ሰጋ ሃደን ዝበልዑ ደቀባት፡ እዚ ናትካ ሕቶ እያም ዘቕርቡ። ኣብ ዕዳጋ ዝሸየጥ ዝበረ ስጋ ሃደን'ኳ እንተጠፍአ፡ እቶም ህዝቢ ግና ምብላዕ ከም ዘይገደፉ 'ዘ ጋርድያን'' የረድእ። ካብ ቀደም ሓዚም ዝመጹ ናይ ኣቦታት ልምዲ ስለ ዝኾነ ከም ዘይገደፍዎ ድማ ይገልጹ።

ዛጊት ኣብ ጊኒ፡ ላይበርያ፡ ሴራልዮንን ናይጀርያን ክረአ ዝጸንሐ ኢቦላ ኣብ ዝሓለፈ ሳልስቲ ናብ ሴኔጋል ከም ዝሰገረ ተፈሊጡ ኣሎ። ኣብ ቁጽጽር ክሳዕ ዝውዕል ከም ዝድንጉ ድማ ይፍለጥ። ሕጂ ዝረአ ዘሎ ዓይነት ኢቦላ ኣብ ታሪኽ እቲ ሕማም ተረጺዩ ዘይፈልጥ ቀታሊ ብምዃኑ፡ ካብ ዝተለኽፉ 10 ሚእታዊት ጥራይ ከም ዝሰርሩ ይፍለጥ።

ዓለም ብምዕባለ ህዝብታትን ሃገራትን እናጸበበት ብምኻዳ እቲ ቫይረስ ብጊያሾ ተጸይሩ ካብ ሃገር ናብ ሃገር ከይሰጋገር ኣብ ምሉእ ዓለም ጽኑዕ ቁጽጽር ይግበር ኣሎ። ኣብ ምዕራብ ኣፍሪቃ ብኣድ ተጨባቢጥካ ሰላምታ ምሃብ ተሪፉ'ዩ። ብወገንና'ውን ብሚኒስትሪ ጥዕና ዝወሃብ ዘሎ ገንዘባት ኣብ ግብሪ ብምውዓል ኩሉ ዜጋ ጥንቃቐ ክገብር ይግባእ።

ኢቦላ ዝጀምሮ ሰብ ምስ ካልኦት ረስናዊ ሕማማት ዝመሳሰል ምልክታት ክርኢ ይኽእል።

- ካብ 38.6 ዝደበ ረስኒ
- ሕማም ርእሲ
- ቃንዛ ኣብ ጭዋዳታት
- ድኻም
- ወጽኣት
- ተምላስ
- ቅርጸት
- ሽውሃት ምዕጻው
- ዝተወጸዐ ደማ ብኣፉ፡ ዓይኑ፡ እዝኑ፡ መቐመጫኡ መድመይቲ ይጉብረሉ።

ሓላፍ ዘላፍ ኣስናን ክዕረ ይኽእልዶ?

ኣስናን ጓል ሸውዓተ ዓመት ጓለይ ከይጉረፈት እንከላ ኣዝዩ ስጡምን ዝተመዓራረየን ነይሩ። ኣብዚ ዕድመ እዚ እቲ ዝጉረፈ ክበቊል እንከሎ ዘቤልን ሓላፍዘላፍን ኣብ ርእሲ ምዃኑ ፈኻኽ ከኣ ኣሎዎ፡ ክዕረ ዶ ይኽእል?

መኣሪሪ ማእከል ከተማ

ሰኒ ጸብ ምስ ጉረፈ ዝወጽእ ኣስናን ከምቲ ኣብ ጓልኪ ዝተራእየ ፈያር ወይ ፈኻኽ እናኾኑን ናይ ምውጻእ ተኽእሎ ኣሎዎ። ኣስናን ቈልዓ ፍጮ ኩይኑ ክወጽእ ይኽእል። ናይ ታሕተዋይ ወይ ናይ ላዕለዋይ ምንጋጋ ኣስናን ንቕድሚት ዝኾነሉ ግዜ እውን ኣሎ። ኣብ ግዜ ሰኒ ጸብ፡ ጸቡቕ ደርጊ ዝበቁለ ኣስናን ኣብቲ ካልኣይ ግዜ ፈያር ኩይኑ ክወጽእ ይኽእል። ካልእ ዓይነት ቅርጽታት ሓዙ እውን ክወጽእ ይኽእል። ዝጠዝሕ ከምዚ ዓይነት ናይ ምዝንባል ኣስናን ጸገማት ምስ እዚ ሕጂ ዘሎ ምዕባለ ሕክምና ሰኒ ፍታሕ ኣየሰኣኖን። ኮታስ ክኢላታት ሰብ ሞያ መርመራ ገይሮም እቲ ክግበር ዝከኣል ስለ ዝሕብሩኺ፡ ኣብዚ ከተማ ናብ ዝርከቡ ማእከላት ጥዕና ሓኪዝኪያ ኪዲ።

ዓንኬል ፍቕሪ

ምሕረትኣብ ፍስሃየ

ውርዙት ጆን ኣልደንን ፕሪሲላ ሙሊንዝን

ዛንታ

ማይልስ ስታንዲሽ (1584-1656) ኣማሓዳሪ ናይ'ቶም ፈለማ ኣብ ፕላይማውዝ (ማሰቹሴትስ) ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ እግሮም ዘንበሩ እንግሊዛውያን ሰፋሮ ዝነበረ ሓያል ካፕቴን'ዩ። ብተወሳኺ ካፕቴን ማይልስ ስታንዲሽ ኣዝዩ ቁጡዕን ባእባእን ከምዝነበረ'ውን ይንገረሉ።

ጆን ኣልደን ድማ እሙን ተኸታሊ ካፕቴን ስታንዲሽ ዝነበረ መልክዐኛ መንእሰይ እዩ። ጆን ኣብ መንጎ ንሓለቓኡ ዝነበሮ ተወፋይነትን ነታ መልክዐኛ ጎርዞ ፕሪሲላ ሙሊንስ ዝነበሮ ፍቕርን ተቐርቂሩ ብዙሕ ተሳቐየ።

ወ/ሮ ሮዝ ስታንዲሽ፡ በዓልቲ ቤት ካፕቴን ስታንዲሽ፡ ብ29 ጥሪ 1621 ምስ ዓረፈት፡ ሞታ ቀንዲ መበገሲ ናይ'ዚ ዝስዕብ ሓጺር ዛንታ ከምዝኾነ ይእመነሉ።

ካፕቴን ስታንዲሽ ድሕሪ ሞት ሰበይቱ ኣብ ውሽጢ ሓጺር ግዜ፡ ንፕሪሊስ ሙሊንስ ጓል ዊልያም ሙሊንስ (ሓደ ካብ'ቶም ሰደተኛታት) ክምርዖ እንተኽኢሉ፡ ነቲ ኣብ ሰድራቤቱ ኣጋጢምዎ ዝነበረ ሃጓፍ ብምፍዋስ ክድበስ ምኻኑ ኣይሰሓቶን። ስለ'ዚ ድማ ብመሰረት ናይ'ቲ እዋን ዝነበረ ወግዒ፡ ሚስተር ሙሊንስ ፍቓደኛ ኮይኑ ጓሉ ክህቦ መልእኽተኛ ሰደደሉ። ነዚ ዕዮ'ዚ ከኣ እቲ እሙን ኣገልጋሊኡ ዝነበረ ጆን ኣልደን ተመዘዘ። ጆን'ውን ከምቲ እምነት ዝተነብረሉ ናብ እንዳ ሙሊንስ ከይዱ መልእኽቲ ናይ'ቲ ካፕቴን ኣብጽሐ። ሚስተር ዊልያም ሙሊንስ ብመሰረቱ ንሕቶ'ቲ ካፕቴን ብሓጎስ'ዩ ተቐቢልዎ። በቲ ሓደ ወገን'ውን ምስ'ቲ ካፕቴን ንዝነበሮ ምቅርራብ ክኸስሮ ኣይደለየን። እንተኾነ፡ ብወገኑ ቅቡል'ኳ እንተነበረ ጓሉ ግን ድሌታ ክትሕተት ከምዝግባኣ ንጆን ኣልደን ካብ ምሕባር ዓዲ ኣይወዓለን። ስለ'ዚ ድማ እታ ጎርዞ ተጸዊዓ መጸኣት። እቲ ቅንዕና ዝተላበሰ ወዛም ወጅሂ ዘውንን ብልሂ መንእሰይ፡ ጆን ኣልደን፡ ብድድ ኢሉ ብኣዝዩ ምቕሉልን ማራኺን ኣገባብ መልእኽቱ ኣመሓላለፈ። ወ/ት ሙሊንስ ብኣኽብሮትን ጽሞናን ክትከታተል ድሕሪ ምጽናሕ፡ ንነዊሕ ግዜ ዓይና ተኺላ ጠመተቶ። ኣብ መወዳእትኡ ከኣ ቅንዕና ብዘንጸባርቕ ብሩህ ገጽ፡ "ብኽብረትካ ጆን፡ ስለምንታይ ግን ንባዕልኻ ዘይትሓትት?" ብምባል ዘይተጸበዮ ሕቶ ዱብ ስለ ዘበለትሉ፡ ሕንኩት ኣብ ገጹ እናተራእየ መልሲ ከይሃበ ወጽአ። ግን ድማ ርእሱ ተኣማንነት ዝጎደሎ ቃላቱ ክገልጾ ካብ ዝኽእል ንላዕሊ፡ ብዘገልጽ ኣጠማምታ'ዩ ዝጠመታ።

ዘይተጸበዮ ዓዳሚ መልሲ ዝረኸበ ጆን ኣልደን ተቐላጢፉ'ዩ ንፕሪሲላ ሙሊንስ ተመሊሱ ረኺብዋ። ነዊሕ ከይጸንሑ ከኣ ሰፊሕ ድግስ ብምድላው ጽምብል መርዓኦም ኣሕለፉ። ካብ ሽዑ ጀሚሩ፡ ኣልደን ዝብል ስም ኣብ መላእ ሕቡራት መንግስታት ኣሜሪካ ተዘርአ። እቲ ጸሓፊ ናይ'ዚ ዛንታ'ዚ ብዙሕ ዝፈልጦ'ኳ እንተዘይነበረ፡ ካፕቴን ስታንዲሽ ግን ክሳብ ዕለተ ሞቱ ንጆን ኣልደን ከምእተቐየመሉ'ዩ ዝነግር።

ብ1627 እንዳ ጆን ኣልደን ክልተ ቈልዑ ወሊዶም ብምንባሮም፡ ዝተመርዓውሉ ግዜ ኣብ መፋርቕ 1622 ከምዝኾነ'ዩ ዝግመት። ብተወሳኺ ካፕቴን ማይልስ ስታንዲሽ ድሕሪ ንፕሪሲላ ሙሊንስ ምቕብጹ ኮይኑ ኣይተርፍን፡ ኣብ ኣጋ መወዳእታ 1623 ባርባራ ዝተባህለት ሰበይቲ ተመርዕዩ 7 ቈልዑ ምውላዱ ይንገር። እንዳ ጆን ኣልደን ከኣ 10 ቈልዑ እዮም ወሊዶም። ክልቲኦም ስድራ ኣብ'ቶም ቀዳሞት መስረትቲ ኩተማ ዳክስበሪ ሰፍሮ'ዩ ነይሩ። ምናልባት'ውን እዚ

ምንባሮም'ውን ኣይዘንጋዕን።

* * *

ኣብ ታሪኽ ስነ-ጽሑፍ፡ ዛንታ ፍቕሪ ጆን ኣልደንን ፕሪሲላ ሙሊንስን ካብ ሓቀኛ ዛንታ ናብ ልቢ ወለዳዊ ዛንታ ከምዝቐረብ ኮይኑ ክንገር'ኳ እንተጸንሐ፡ እዚ ኣደናጋሪ ዛንታ'ዚ ብዘየገድስ ግን፡ ዛንታ ፍቕሮም ህያው ምኻኑ ኣይተረፎን። ሓቀኛ ፍቕሪ ንእስነት ድማ'ዩ ነይሩ።

ጆንን ፕርሲላን ብሓደ፡ ገያሾ ናይ'ታ ካብ ዓዲ እንግሊዝ ናይ ፈለማ ሰደተኛታት ጽዒና ናብ'ቲ ሓድሽ ዓለም (ኣሜሪካ) ዝተጓዕዘት "መይፍላወር" ዝተሰመየት መርከብ እዮም ነይሮም። ጆን ኣቓዲሙ ከም ስራሕ ናይ ማይ በራሚል ኮይኑ ኣብ ሰውዝሃምፕተን ተቘጺሩ ይሰርሕ ብምንባሩ፡ ኣብ'ዛ መርከብ'ውን ነቲ ናይ ቢራን ማይን በራሚል ክከታተል ሓላፍነት ወሲዱ'ዩ ተቘጺሩ ነይሩ። ፕሪሲላ ግን ንሰድራኣ ኣሰንያ'ያ ትጓዓዝ ዝነበረት። ክልቲኦም መንእሰያት ስለዝነበሩ ድማ'ዮም ኣብ'ቲ ኣዋርሕ ዝወሰደ ነዊሕ ጉዕዞ ብቐሊሉ ክላለዩ ዝኸኣሉ።

ኣብ'ቲ ፈለማ ናብ ፕሊይማውዝ ዝኣተውሉ ግዜ ኩነታት መነባብሮ ኣዝዩ ጽንኩር'ዩ ዝነበረ። ስለ'ዚ ጆን ኣልደን፡ በቲ ዝነበሮ በራሚል ናይ ምስራሕ ጥበብ ተጠቒሙ፡ ገዛውቲ ኣብ ምህናጽ ብቐዳምነት ዝሰርዕ ሓደ ካብ'ቶን ናይ'ታ ሓዳስ ግዝኣት

ፍሉይ ክእለቱን ናይ ጉብዝና ተፈታዊ መልክዑን'ዩ ኣብ ቅድሚ ፕሪሲላ ሓለፋ ካልኦት መዘኑኡ ጸብለል ኢሉ ክረአ ዝገበሮ። ብወገኑ'ውን ኣእምሮኡ ምሉእ ሓጋይ ብዛዕባ'ታ ጋሻ ጎርዞ ክሓስብ ድቃስ ኣይረኸበን። ኮንትራቱ ምስ ወድአ፡ ናብ'ቲ ስራሕ በራሚል ኮይኑ ዝተቘጽረሉ ቦታ (ሳውዝሃምፕተን) ክምለስ'ኳ እንተነበሮ፡ መርከብ መይፍላወር ግን ብዘይ ጆን ኣልደን'ያ ናብ ዓዲ እንግሊዝ ተመሊሳ። ጆን ኣልደን ድማ ምስ'ቶም መማጽእቱ ሓደስቲ ሰፋሮ ግራውቲ ተማቒሉ ኣብ ፕላይማውዝ ክነብር'ዩ መሪጹ። እቶም ንጆን ኣልደን ኣብ ሳውዝሃምፕተን ዘስርሕዎ ዝነበሩ ሰባት ጥበበኛ መንእሰይ ብምንባሩ ከቕጽሉዎ'ኳ ድሌት እንተነበሮም፡ ናይ ምትራፍን ምምላስን ምርጫኡ ግን ክነፍጉዎ ኣይደለዩን። ምርጫኡ ከኣ ተመርዒኻ ምትራፍ ኮነ።

ወለዲ ፕሪሲላ ሙሊንስ፡ ኣሕዋታን ናይ ገዛኦም ኣገልጋሊ ዝነበረ ሰብኣይን ኣብ'ተን ቀዳሞት ሒደት ኣዋርሕ ብሕማም በዲዶ ስለዝሞቱ ፕሪሲላ ዘኽቲማ'ያ ተሪፋ። ስለ'ዚ ንርእሳ ስራሕ ብምጽዓቕ ትካዜኣ ክትርስዕ ተጋደለት። ካብ'ዚ ተበጊሱ ሓደ ሰብ፡ ነዚ ዘጓነፋ ጸገም ክትብድህ ምስ'ቶም ናይ'ታ ግዝኣት መንእሰያት ክትለግብ ባህርያዊ'ዩ ኢሉ ክሓስብ ግድን'ዩ። ብፍላይ ድማ ጆን ኣልደን፡ ገዛ ገዛ እናኸደ ንሓዊ ዝኸውን ዕንጨይቲ ኣብ ምፍላጽን ገዛውቲ ኣብ ምስራሕን ብንጥፈት ይዋሳእ ስለዝነበረ። እቲ እዋን ኣዝዩ ከቢድ ናይ ሓጋይ ግዜ'ዩ ነይሩ። ስለ'ዚ ድማ ኣውዳቶም ኣዋልዶም ብሓደ ሰሚሮም ጸገማቶም ክፈትሑን እሂን ምሂን ክበሃሃሉን ዝኣክል ግዜ'ዩ ነይሩዎም። ኣብ'ዚ ኣጋጣሚ'ዚ እዮም ድማ ጆንን ፕሪሲላን ዝያዳ ክቀራረቡ ዕድል ዝረኸቡ።

ኣብ'ተን ቀዳሞት ሒደት ዓመታት ሂወት ኣብ ፕላይማውዝ ኣዝዩ ከቢድ'ዩ ነይሩ። ኩሉ ዘድልዮም ንዋት ጆን ጸሪቡ ዝሰርሖ'ዩ ነይሩ። ብተወሳኺ ጆን ድራር እሎቶም ዝኾኖም መግቢ ምስ'ቲ ሕማቕ ክሊማ እናተቓለሰ ክቐርብ ነይሩዎ። ኩሉ ዝለብሱዎ ክዳውንቲ ድማ ፕሪሲላ ዝኣለመቶ ምንባሩ ኣይዝንጋዕን።

እቶም ሰፋሮ ብሓፈሻ፡ ብዘይካ ንኣሽቱ ናይ ገደና ግራውቲ፡ ብምሉኡ ሕርሻኦምን ጥሪቶምን ብሓባር'ዮም ዘውንኡዎ ነይሮም። ጆን ኣልደን ድማ በሊሕን ጻዕረኛ ሰብኣይ ስለዝነበረ ካብ 1627 ኣትሒዙ ሓደ ካብ መራሕቲ ፕላይማውዝ ክኸውን በቕዐ።

ድሕሪ ግዜ ግን ዋሪዳ መሬት ክጸበር ስለዝጀመረ ነፍሲ-ወከፍ ስድራ ርእሳ ክትክእል ተገደደት። ኣብ መወዳእታ ከኣ ጆን ኣልደን ምስ ፕላይማውዝ ዝነበሮ ጥቡቕ ርክብ በቲኹ ምሉእ ብምሉእ ናብ ዳክስበሪ ዝተባህለ በዱ መሬት ገዓዘ።

እታ ኣብ ዶርኪንግ ዓዲ እንግሊዝ ብ1601 ዝተወልደት ፕሪሲላ፡ ንጆን ብ6 ኣዋርሕ ቀዲማ ብ5 ለካቲት 1687 ከምዝዓረፈት'ዩ ዝንገረላ። ጆን ኣልደን ድማ ብ12 መስከረም 1687 እዩ ዓሪፉ።

ጥቕሲ ፍቕሪ

* ን100 ዓመት ብሂወት እንተጸኒሕካ፡ ኣነ ድማ ን100 ዓመት ሓደ መዓልቲ ጎደል ክነብር'የ ዝደሊ። ምኽንያቱ ብዘይብኣኺ ክነብር ስለዘይደሊ።

ኤ.ኤ. ሚለር

* እቲ ሓቀኛ ጽሕፍቶና ፍቕሪ'ዩ፡ ንትርጉም ሂወት ከኣ በይንና ክንረኽቦ ኣይንኽእልን ኢና። ምስ ካልኦትና ብምኻን ጥራይ ኢና እንረኽቦ።

ቶማስ ሜርተን

* ብፍቕሪ እንተተዓንቀፍካ ክትትንስእ ትኽእል ኢኻ፡ ብፍቕሪ እንተወዲቕካ ግን ንሓዋሩ ኣኸሊካ'ዩ።

ዞተፈልጠ

* ሓደ ሰብኣይ ኣብ'ቲ ዝነበሮ ዘይኮነስ፡ ኣብ'ቲ ዘፍቀረሉ ቦታ'ዩ ዝርከብ።

ምስላ ላቲን

* ፍቕሪ፡ ኣብ ጽሑፍ እንተዘይኮይኑ ገጽል ኮይኑ ኣይፈልጥን።

ማርሺን

ተይለር

* እቶም ኣብ ሂወትና ኣዝዮም ኣገደስቲ ነገራት፡ እቶም ክትብሎም ዘሸበዱኻ'ዮም። ምኽንያቱ ቃላት ስለዘከኣእሱዎም።

ስቴፈን ኪንግ

ዳሃብ ዳዊት

Congratulations!

CONGRA

ን ዕለት 20/9/2014 መበል 19 ዓመትኪ ኣብ ስዊዲን (ስቶኮልም) እተብዕሊ ዘለኺ ኣዚና እነፍቅረኪ ጓልና፡

ልዋም ገብረሚካኤል(ሉለይ)

እንቋዕ ናብ19 ዓመትኪ ኣብቀዓኪ እናበልና፡ ምሉእ ጥዕና ብሩህን ትስፍውን መጻኢ ክኾነልኪ እናተመነና፡ ዓወትን ኣሳልጦን ይሃብኪ ንብለኪ!!

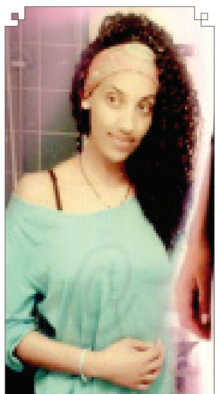

ኣቦኺ፦ ገብረሚካኤል (ሻውሽ)
ኣደኺ፦ ንጽህቲ

ምስ ኩሎም ኣሕዋትኪ

Congratulations

ዮ ሃ ና

ብ ዕለት 10/08/2014

ዕለተ መርዓኹም ዘብዓልኩም

ኣቶ ካሕሳይ ኣሕመድ
ምስ
ወ/ት ሓናን በያን

እንቋዕ ኣብቀዓኩም እናበልና ፈረይትን ጸገይትን ክትኮኑ ንምነ

ኣዕሩኽ

መርሃዊ ታደሰ
ጃብር መሓመድ
ሳልም ሽፉ

ርሑስ ጋማ

ብዕለት 27/7/2014 ዕለተ መመረቕታኻን ዕለተ ቃል ኪዳንኩምን ዘብዓልኩም

ኣቶ ዓማር ኪዳነ
ምስ
ወ/ት ልችያ ገብረማርያም

እንቋዕ ኣብዚ ኣብቃዓኩም ይብልኹም ፈረይትን ጸገይትን ይግበርኩም!

ኣቦኻ ኪዳነ ኣቢብ

ምስ ምሉኣት ስድራቤት

CONGRA

happy birthday

CONGRA

ብዕለት 9/8/2014 3ይ ዓመተ ልደትኪ እተብዕሊ ምጭውቲ ጓልና

ኤልዳና ዮውሃንስ ዘሪሁን

እንቋዕ ናብ በዓል ልደትኪ ኣብጸሓኪ እናበልና፡ ምሉእ ጥዕናን ሰናይን ብሩህን መጻኢ ንምነየልኪ!

ኣቦኺ፦ ዮውሃንስ ዘሪሁን መብራህቱ
ኣደኺ፦ ዮርዳኖስ ተስፋልደት ኣብርሃ

ኣቦሓጎኺ፦ ተስፋልደት ኣብርሃ
ዓባይኪ፦ ምብራቕ ኣርኣያ
ሓትነታትኪ፦ ናዝሬትን ማክዳን

ኣብ ጀርመን ዘርከቡ እንዳ ኣቦሓጎኺ ስድራቤት ዘሪሁን መብራህቱ

ምስ ምሉኣት ስድራቤት

መበል 11 ክፋል

ካብ ዓረዛ ንሰምሃር

ብኒያም ሃይለ

ስሩዕ ፖለቲካዊ ትምህርቲ መወዳእታ ናይ ወርሒ ሚያዝያ 1991 ኢና ንመሃር ዝነበርና። ኮሚሳር ጋንታና ብጻይ ሽልባሎ ብደረጃ ሓይሊ ተኣኪብና እናመሃረና እንከሎ፡ ሓደ ብጻይ ቁሩብ ድቃስ መጺኣቶ ኣዒንቱ ሰለምለም ኩብለን እንከሎ ተዓዚቦሞ "ኣታ ብጾት ትታኸሱ ኣለኹም፡ ስለዚ ትኽስ ዝበለ ሱብ ባዕሉ ሓፍ ኢሉ ይብራብር" ኲብል ተዛረበ። ቀጺሉ ከኣ ሽልባሎ "ደሓር ክንርድኦ ዘለና እዚ ትምህርቲ'ዚ ቀሊል ኣይኮነን። ምኽንያቱ ዝሓለፍናዮ ጉዕዞ ታሪኽ ገድሊ ክንፈልጦን ክንርድኦን ጥራይ ዘይኮነስ ንሕና ኢና ዋናታቱ። ጸባሕ ንግሆ ኣስመራ ምስ ኣተና ድማ መሪሕ ናይቲ ሓብረተሰብ ባዕላትና ኢና" ብምባል ድሕሪ ምዝራቡ ከኣ ኣስዑብ ኣቢሉ፡ "ሕቶ ዘለዎ ሱብ እንተሎ እቲ መድረኽ ንዓኹም" ኢሉ ዘረባኡ ዛዘመ። ሽዓኡ ገለ ሰለስተ ኣርባዕተ ዝኾኑ ብጾት "ኣብዚኣ እስከ" ብምባል ኣእዳዎም ኣልዒሎም ኩሓቱ ጀመሩ። "ሕራይ ነጋሲ" ኲብል እቲ ዕድል ንብጻይ ነጋሲ ገረዝጊሄር ሃቦ - ሽልባሎ። ነጋሲ ሓፍ ኢሉ "ኣስመራ ምስ ኣተናዶ ገለዶ ክትብል ጸኒሕካ፡ ተጋዳላይ ደኣ ምእንቲ ናጽነት ክሰዋእ ኣለዎ'ምበር ከመይ ገይሩ'ዩ ኣስመራ ዝኣቱ" ኲብል ኣይ ሕቶ ኣይ ርእይቶ ሓሳቡ ኣፍሲሱ ኣብ ኮፍ መበሊኡ ተቐመጠ። ንእለቱ ዘረባ ነጋሲ ጽን ኢላ ክትሰምዕ ዝጸንሐት ሓይልና ብሓባር ትዋሕ ብምባል ሰሓቐት። እወ፡ ኣብ መስርሕ ቃልሲ ነፍስ ወከፍ ተጋዳላይ "ተሰዊአ ናጽነት ከምጽእ'ምበር ሃልየ ናጽነት ክርኢ" ትብል ቃል ኣብ ሕልናኡ ቦታ ዝበሃል ኣይገድፍን እዩ። እዚ ረቂቕ መንፈሳዊ ሓይሊ'ዚ ድማ'ዩ ኣብ ጉዕዞ ሓርነታዊ ቃልስና ንቕድሚት ብምስጓም ኣብ ድርኩኹት ናጽነት ከምዝበጽሕ ገይርዎ። ንዝተረፈ ሓደ ዝላ'ውን ብሃንቀውታ ዝጽበ ዝነበረ። ድሕሪ ገለ እዋን ግና ካብ መዓልታት ሓደ መዓልቲ ካብቲ ዓሪድናሉ ዝነበርና ርእሲ ዓዲ ንወገን ደቡብ፡ ብርሑቕ ብርቱዕ ድምጺ ከቢድ ብረት ነጎዳ ወርሓት ኑሓሰ ክጥዕም ኖናሻብ "ሂም፡ ጁም፡ ቡም. . ." ብምባል ከድምጽ ሰማዕና። መዓልቱ ሰንበት፡ 19 ግንቦት 1991 ከባቢ ሰዓት ሓሙሽተ ምስ ኮነ እቲ ልዑል ምድላዋት ክግበረሉ ዝጸንሐ- መግዛእታዊ ስርዓት ኢትዮጵያ ካብ ገጽ መሬት ኤርትራ ጠቕሊሉ ዘኽትመሉ ሰዓት ኣኺሉ። ተበግሶ ንዛዛሚ መጥቃዕቲ'ዩ ጀሚሩ። "ህዝባዊ ሰራዊት ብግንባር ኣፈልባ ልክዕ ሰዓት 10.00 ናይ ንግሆ ሰፊሕ መጥቃዕቲ ጀሚሩ'ሎ" ዝብል ዘረባታት ኣብቲ ዝነበርናዮ ድፍዓት ርእሲ ዓዲ ክሰማዕ ጀመረ። ቡቲ ዝነበርናዮ ግንባር ግና ዝኾነ ይኹን ናይ ምብጋስ ሓበሬታ ኣይነበረን። ብዞዕባ'ቲ ብግንባር ደቀምሓረ ጀሚሩ'ሎ ክበሃል ዝዋዓለ መጥቃዕቲ ህዝባዊ ሰራዊት ከኣ ንምሽቱ ብመገዲ ድምጺ ሓፋሽ ኤርትራ ብሰፊሑ ተበሰርና። እንተኾነ ግና ኣብ ልዕሊ'ቲ ኣብ ቅድሚና ዓሪዱ ዝነበረ ሰራዊት ጸላኢ መጥቃዕቲ ዘይምጅማርና ደስ ኣይበለናን። እቲ ሽዑ ዝነበረ ናብ መጥቃዕቲ ዘይምብጋስና ሓያል ስምዒት ተጋዳላይ ድማ ብሓቂ ከምዝን ከምትን ኢልካ ንኽትገልጾ ሕጂ እንድዒ! ምናልባት ኑቲ ደጋፊ መንፈስን ድሌትን ተጋዳላይ ጫፍ ጫፉ እናሽራረፍካ ክትተናኽፎ ትኽእል ትኸውን። እንተ ኑቲ ረቂቕ፡ ብዓይንኻ ዘይርአን ዳህሲስካ ዘይጭበጥን ውሽጣዊ ሓይሊ ተጋዳላይ ግና መግለጺ ቃላት ዝርከቦ'ውን ኣይኮነን። እዚ ጸላእትናን ዘራያቶምን ክበጽሕዎ ዘይከኣሉ ነገራዊ ሓይሊ'ዚ ድማ'ዩ ኑቲ ዓለም ኣይክኣልን'ዩ ዝበሉቶ መሪር ጉዕዞ ብተጨባጢ ዓወታት እናሰገረ ጉዕዞ መግዛእቲ ኣሕጺሩ ጸሓይ ናጽነት መሊኣ ትብርቀሉ ግዜ ናይ ሰዓታት ሕቶ ገይርዎ ዝነበረ።

ብወገን ግንባር ሰሜናዊ ባሕርን ከባቢኡን ግና 20 ግንቦት፡ ሰኑይ መዓልቲ'ውን መሬት ከም ቀደሙ ካብ ድምጺ ናይ ዝኾነ ይኹን ብረታት ድሒኑ፡ ጸጥታ ሰፊንዎን ኣብ ልኡም ሃዋህው ኣጽቂጡን ነበረ። ሽዑ'ውን እንተኾነ ነፍሲ ወከፍ ተጋዳላይ "ንሕናኸ ሕጂ ደኾን ነጥቅዕ? መዓስ ንበገስ ንኸውን? እናተበሃሃለ ሰዓት ሰዓታት እናለቀበ መዓልቲ ድማ ሓደ ክልተ እናበለ መዓልታት ደረበ፡ ሓድሽ ሓበሬታን መምርሕን ከይመጸና ድሕሪ ክልተ መዓልቲ (ሰሉስ 21 ግንቦት 1991) ኩተማ ደቀምሓረ ካብ ኢድ'ቲ ኣረሜናዊ ስርዓት ደርጊ ሓራ ከም ዝወጸት ተበሰርና። ድሕሪ'ዚ ግዜ'ዚ ዝነበረ ስምዒት ናይ ነፍስ ወከፍ ተጋዳላይ ከኣ መግለጺ ኣይነበሮን። "ኣንታ ዘየበግሱና - ክሳብ መዓስ'ዮም ዘጹብዩና ዘለው፡ ኣብዚ ብኾፍና ኩናት ክውዳእ! ዝብሉ ዘረባታት ድማ ኑቲ ልዑል ናይ ምውጋእ መንፈስን ወነን ዝገልጽ'ዩ ዝነበረ። ሰሉስ 21 ግንቦት'ውን ብዘይ ዝኾነ ይኹን "ተዳሎ- ተበገስ" ዝብሉ እዋናውያን ሓበሬታታት ናብ ሮቡዕ ተሰጋገረ። ኣይደንጎየን - እቲ ፋሽስታዊ መራሒ ኮሎኔል መንግስቱ ሃይለማርያም ስዕረቱ ብግዲ ተቐቢሉ፡ ዕድመ ስልጣኑ ኣኽቲሙ መራሕነት ንጀነራል ተሰፋየ ገብረኪዳን ኣረኪቡ ዘምባበወ ከም ዝኣተወ ብድምጺ ሓፋሽ ተቓልሐ። በቃ፡ ህላወ'ቲ ገዛኢ ሰራዊት ኢትዮጵያ ኣብ ኤርትራ ናብ ጸድፊ ገጹ ተገማገመ። ድምጺ ተኹሱን ኩናትን ዘኽትመሉ ግዜ ኣኺሉ ናይ ሰዓታት ሕቶ ጥራይ ተሪፍዎ። ውግእ ድማ ንኸባቢ ዓዲ ሓወሻ ገጹ ተጸግዐ። ድሕሪ'ዚ ግዜ'ዚ ድማ'ዩ 24 ግንቦት፡ ወጋሕታ ዓርቢ ልክዕ ሰዓት ሽዱሽተ ንግሆ ኣብ ድፋዕና ሓዲርና ናብ መውዓሊ ቦታና ክንወርድ እንከሎና ሃንደበት "ሃለው ኣውሊዕ" ዝብል ጻውዒት ኣብ ናይ ሬድዮ መዕበላት ከቓልሕ ዝሰማዕና። ኣዛዚ ቦጦሎንና ብጻይ ማእከለ (ሽባ)'ዩ ንኣዛዚ ሓይልና ኤልያስ ሃይለሚካኤል (ሃጼይኑት) ዝጽውዖ ነይሩ። ሃጼይኑት ድሮ ራድዮ ርኩብ ከፊቱ ስለዝጸንሐ "መርሓባ ግሎብ እሰምዓካ'ለኹ ቀጽል" ኲብል መለሰሉሞ ሽባ ኣስዑብ ኣቢሉን ብቐጥታን "ኩሉ ናብቲ ዓቢ ቐላይ ኣቢሉ ከይዱ ስለዘሎ ንብረትኩም ጠርኒፍኩምን ተቐላጢፍኩምን ናብዚ ትሕቴኹም ዘሎ ሩባ ውረዱ" ኲብል ክሕብሮ እንከሎ ሰማዕናዮ። ሽዑ ንሽዑ "ኣንታ እዘን ደርጋፉት ብሊዮቲ ክሃድማ ሓዲረን ማለት'ኳ'ዩ፡ ዓኽ! ቀደም ዝፈለጥናዮ፡ ሱብ እናተኻሸሐት ኮፍ እንዶ ግዳ በዚሑ፡ እንታይ ገይረን ንሳተን ሓቀን'የ" ዝብሉ ዘረባታት ካብ ብዙሓት ሰባት ይሰምዑ ነበሩ። ክንዲ ዝኾነ ድማ'የም ገለ- ገለ ብጾት ካብ ንቦታት ርእሲ ሓርማዘ ተቐላጢፍና ክንወርድ ኣብ ዝተሓበረና፡ እቲ ዛዛሚ መጥቃዕቲ ኣሃዱና ከይተሳተፎ ምዝዛሙ ኩቱር ስምዒት ፈጢርሎምን ድሌታቶም ንደገ ብዓውታ ክገልጹን ዝሰምዑ ዝነበሩ። ብመሰረት'ቲ ሓበሬታ ድማ ኩለን ሓይልታት ቡብጋንታአን ተጠርኒፈን፡ ቦጦሎኒ ድማ ብደረጃ ሓይልታታ፡ ነፍስ ወከፍ ኣሃዱ ምሉእ ንብረታ ጠርኒፋ ኣብቲ ዝተሓበረ መኣከቢ ሩባ ብዘቐልጠፈ መንገዲ ተኣኻኺብና። እቶም ድሮ ቅድሚና ኣብቲ ቦታ ዝጸንሑ ማእከልነት ቦጦሎኒ ሸባን ኤኑትረን ከኣ "ሕራይ ብጾት፡ ከመይ ሓዲርኩም" ድሕሪ ምባል ቀጺሎም "እሞ ሕጂ ጉዕዞ ኣሎና፡ ንኣስመራ ገጽና'ዩ። ምናልባት እቲ ብግንባር ደቀምሓረ ዝካየድ ዘሎ መጥቃዕቲ ህዝባዊ ሰራዊት ናብ ከባቢ ኣስመራ ገጹ በጺሑ ከም ዘሎ ብሬድዮ ድምጺ ሓፋሽ ንሰምዖ ኣሎና። ስለዚ እዚ ኣብዚ ቅድሚና ዓሪዱ ዘሎ ሰራዊት ጸላኢ'ውን ኩሉ ብሊዮቲ ነስመራ ክግዕዝ ሓዲሩ ስለዘሎ ክነርክቦ ኢና" በለ'ሞ ሽባ ቀጺሉ "ስለዚ ኸኣ እንተርኽቡናዮ ኣብቲ ናይ መወዳእታ ስኑ- ስርዓት ቀብሩ ከም ሱብና ሓሓደ እምኒ ንድርቢ። እቲ ስነ-ስርዓት ቀብሩ ተፈጺሙ እንተጸንሓና ድማ ነታ ብሉጻት ጀጋኑ ዝኸፈልናላ ናጽነትና ምስቲ ንዓመታት ሃንቀው ብምባል ክጽበዩና ዝጸንሐ ህዝብና ኴንና ብሓባር ኣብ ኩተማ ኣስመራ ንጽንብላ" ብምባል መግለጺኡ ዛዘመ። ድሕሪ መግለጺ ኣዘዝቲ ቦጦሎኒ ብዘይካ ናይ ምብጋስ ገልበጥበጦ- ጣቕዒት ይኹን ካልእ ነገር ብመሰረቱ ኣይተሰምዐን። እወ፡ እቲ ናብ ሓደ ዓውደ ኩናት ክበገስ እንከሎ ድሕሪ መግለጺ ኣዘዝቲ መርኣያ ቅሩብኡቱን ትብዓቱን ዝዕለልን ዘንጨብጭብን ዝነበረ ተጋዳላይ እንድዒ ሽዑስ ድምጺ ዝበሃል ኣይገበረን። ቅድሚ ሳልስትን ራብዕትን "ነዚ ኣብ ቅድሚና ዓሪዱ ዘሎ ሰራዊት ጸላኢ ደምሲስና ነስመራ ገጽና ክንቕጽል ኢና" ዝብል መግለጺ ተዋሂብዎ ነይሩ እንተዝኸውን ግና ኑቲ ተጋዳላይ ዘጋውሖ ዕልልታን ጨብጨባን እቲ ብኽልተ ኣንፈቱ ብጎቦታት ዝተማእከለ ሩባታት ርእሲ ሓርማዝ ኣምበይ ምኣኸሎን ነይሩ። እዚ'ውን እቲ ተጋዳላይ ህዝባዊ ግንባር ጸላእቱ ክጭብጥዎ ዘይከኣሉ ረቂቕ ነገራውን መንፈሳውን ሓይሉ መዳርግቲ ከም ዘይነበሮ ዘርኢ ኢዩ።

ድሕሪ መግለጺ ኣዘዝቲ ቦጦሎንና ዝተረፈና እንተነይሩ ተቐላጢፍካ ምብጋስ ጥራይ'ዩ ዝነበረ። ብዘይ ገለ ምድንጓይ ከኣ ብሩባ ጸለመ ኣቢልና እምባትካላ ንምድያብ ቡቲ ጸቡብቲ ሩባታት ናይ እግሪ ጉዕዞ ጀመርና። እቲ ጉዕዞ ንድፍዓት ጸላኢ ዝሰንጥቕ ብምንባሩ ግና ካብ ኑተጉቲ ጸላኢ ንምጥንቃቕ ኣቓዲሙ ንነፍስ ወከፍ ሱብ ካብ መስርዕ ወጺኡ ንኸይጓዓዝ "ሓደ ዝረገጾ ርገጽ" ዝብል ሓበሬታ ካብ ቅድሚት ንድሕሪት ተመሓላሊፉ ነበረ።

ኢሳቕ ተስፋማርያም (ክ/ሰ 26)

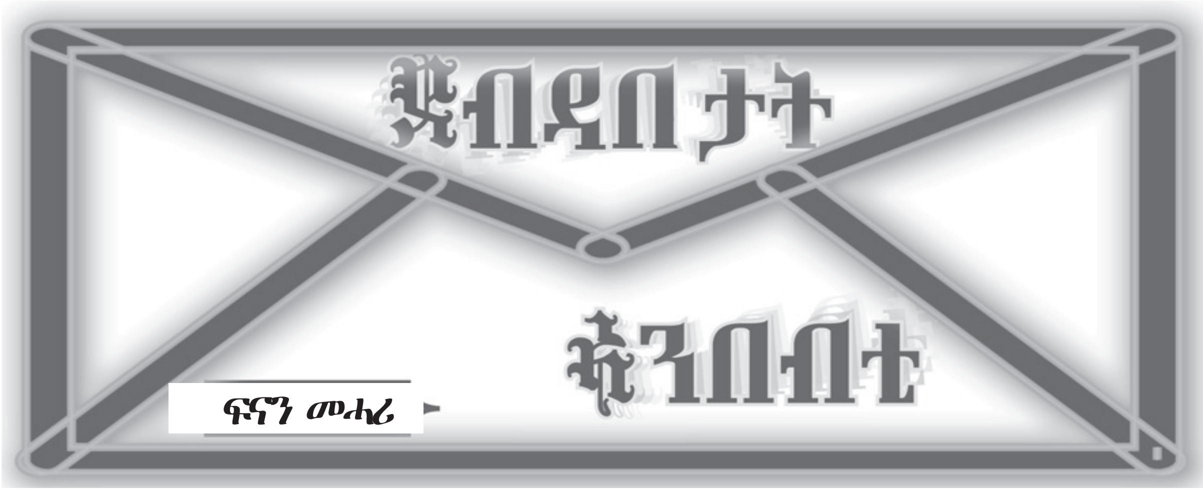

ተበግሶ ምምሕዳር ማይተመናይ፡ ኣብነት ንኹሉ

ምምሕዳርና - ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ማይተመናይ፡ ኣብ ኣብ ግዜ ክራማት ዘተኣታተዎ “መዓልቲ ንባብ” ዝብል መደብ ኣዝዩ ኣገዳስን ብኻልኦት ምምሕዳራት ክሰዓብ ዝግብኦን’ዩ እንተበልኩ ኣየጋንንኩን። እቲ ምምሕዳር ሎሚ ዓመት ንሳልሳይ ግዜኡ መዓልቲ ንባብ ማይተመናይ ኣብዒሉ ነይሩ። ኣብቲ ቅድሚ ወርሕን ገለን ዝተጸንበለ መዓልቲ ንባብ፡ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ ናይታ ሸዓ ዕለት ሕታም’ዩ ንነብሲ ወከፍ ስድራ ትዕደል። ኣብዚ ዓመት’ዚ ንኣብነት እታ መዓልቲ ንባብ ማይተመናይ ዝተባዕለትላ ዕለት ሰኑይ ስለዝኸበረት፡ ናይ ሰኑይ ሕታም ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ፡ ንነፍሲ ወከፍ ስድራ ማይተመናይ ከምዝዕደል ተገይሩ። እዚ ድማ እታ ጋዜጣ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ስድራ እንተኣትያ፡ የግዲ ክትንበብ ኣብ ርእሲ ምኻና፡ ህዝቢ’ውን ብዛዕባ ንባብ ኣብ ኣእምሮኡ ከምዝሰርጽ ኣብ ምግባር ዘለዋ እጃም ቀሊል ኣይኮነን።

ኣብ መወዳእታ፡ ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ማይተመናይ እዚ ጀሚሩዎ ዘሎ መደብ ናብ ደረጃ ላይብሬሪ ከማዕብሎ፡ ካልኦት ምምሕዳራት ድማ ነቲ ኣገባብ ክሰዕብኦ ይግባእ እብል።

ዕባይ ማይተመናይ
ሱሌማን ኣሕመዲን - ሮተርዳም (ሆላንድ)

ቀምሺ ኣደይ ሓንኩሉ ዝዓይነቱ ምኽንያት ኣየሰገምን’ዩ

ቅድሚ ሓደ ወርሒ ኣብሉ ይኹውን ቤት ጽሕፈት ንኡስ ዞባ ማእከል ከተማ - ኣስመራ፡ ኣብ ሓደ ኣኼባ ኣብ ዝተሳተፈሉ፡ ዝኾነ ይኹን ሰራሕተኛ ከምዝይሓድጉ ናይ ስራሕ መዓልቲ ክሰሉ እቲ ቤት ጽሕፈት ተረጊጡ ከምዝሓበረ ከምኡ’ውን ካልእ እንተተረፈስ እቲ ቤት ጽሕፈት “ኣኼባ ኪድና ስለዘለና፡ ንግዚኡ ኣገልግሎት ክንሁብ ኣይንኽእልን” ዝብል ወረቐት ክልጥፍ ከምዝዘበር፡ እንተኾነ ከምዝይተግበሮ ዝወቕስ ነቐፌታ ኣብ ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ፡ ዓምዲ ደብዳበታት ኣንበብቲ ብሓደ ግዱስ ዜጋ ወጺኡ ነይሩ።

ይኹን’ምበር ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ማእከል ከተማ፡ ኣብ ክንዲ ነቲ ብተገልጋሊ ውልቀሰብ ዝቐረበ ሃናጺ ርእይቶ ተቐቢሉ ኣሰራርሓኡ ከቕርዒ ዝፍትን፡ ቀምሺ ኣደይ ሓንኩሉ ዝዓይነቱ ምኽንያታት ብምቕራብ’ዩ ካብ ጌጋታቱ ክኽወል ፈቲኑ። ካብ ኩሉ ዝገርም ከኣ፡ “ካልእ እንተተረፈስ ኣብ ኣኼባ ከምዝለዉኹ ወረቐት ዘይልጠፉ” ንዝብል ርእይቶ ናይቲ ጸሓፊ፡ እቲ ምምሕዳር፡ “ቀልጢፍና ክንምለስ ኢና ስለዝበልና ወረቐት ኣይጠቓዕናን” ክብል ዝሃቦ መስደመም ምላሽ’ዩ።

“ንምኳኑ ተገልጋሊ ህዝቢ ዶ ቀልጢፍኩም ካብ ኣኼባ ክትምለሱ ምዃንኩም ይፈልጥ’ዩ፡ ወይ’ውን ቀልጢፍኩም ትምለሱ ማሰልኩም እንተኾይኑ’ኸ ወረቐት ኣብ ማዕጾ ምልጣፍ ኣየናይ ዘደንጉን ጸዕሪ ዝሓትትን ስራሕ ኮይኑ’ዩ” ዝብል ሕያዋይ ሓታቲ እንተቐሪቡሉስ፡ እቲ ቤት ጽሕፈት እንታይ ኢሉ’ዩ ክምልስ!

ስለዚ ሕጂ’ውን ምምሕዳር ንኡስ ዞባ ማእከል ከተማ፡ እንተኽኢሉ ከሞቲ ዝተባህለ፡ ኣኼባ ክኣቱ እንተሎ ከም ኣብ ዳርጋ ኩሉ ትካላት መንግስቲ ዝግበር፡ ተረኛ ሰራሕተኛ ሓዲጉ ኣገልግሎቱ ክቕጽል፡ እንተዘይኮይኑ ድማ፡ ማለት ቤት ጽሕፈቱ ረጊጡ ዝኸይድ እንተኾይኑ፡ ብምኽንያት ኣኼባ ንምሉእ መዓልቲ ደዩ ንፍርቂ መዓልቲ ወይ ንሰዓታት ኣገልግሎት ክህብ ከምዘይክኣለ ዝገልጽን ንተገልገልቲ ካብ ትጽቢት ዝኸላኽልን ምልክታ ኣብ ማዕጾ ትካሉ ክልጥፍ ከምዝግብኦ ከዘኻኽር ንደሊ።

ወዲ ሊጣን - ኣስመራ

ሆቴላት ከከም ደረጃኦን ዶ ኣይኮናን ዋጋ ዝሓታ?

ብዛዕባ ስጋይ ስጋኻ ዘይብሉ ገንዘብ ምእካብ ደኣምበር ካልእ ዘይረኣዮም ወነንቲ መዕርፎ ኣጋይሽ’የ ክዛረብ። ከምዝፍለጥ ኣስመራ ርእሰ ከተማ ኤርትራ ከም ምዃና መጠን ካብ ዝተፈላለዩ ከባቢታት ብዝተፈላለዩ ምኽንያት ናብኣ ዝመጹ ኣጋይሽ ኣዝዮም ብዙሓት እዮም። ነዞም ብስራሕ፡ ንግዲ፡ ሕክምና ቱሪዝምን ካልእን ምኽንያት ዝመጹ ኣጋይሽ ከከም ደረጃኦም ብርትዓዊ ዋጋ ግቡእ ኣገልግሎት ዝህቡ መዕርፎ ኣጋይሽ (ሆቴላት) ክህልዉ ከኣ ግድን’ዩ።

ነዚ ርእይቶ ክጽሕፍ ብርዐይ ከምዘልዕል ዝገበራኒ ኣብ ከባቢ ዕዳጋ ሓሙስ ዝርከባ መዕርፎ ኣጋይሽ እየን። እዘን መዕርፎ ኣጋይሽ ንሓንቲ ዓራት 300 ናቕፋ ዝሓታ ክኾና ከለዋ፡ ምስቲ ዝህበኦ ትሑት ኣገልግሎት ድማ ፈጺሙ ዘይዳረግ እዩ። እዘን መዕርፎ ኣጋይሽ መናድቐን ተቓላሊጡ፡ ኣንሶላኦን ረሲሑ፡ ብሓፈሻ ዘይብቑዕ ጽሬት እናሃለወን ክንድዚ ገንዘብ ምሕታተን ከኣ ንሰማዒ ዘደንጽው እዩ። ባህ ኣብ ዘበሎም እዋን ክውስኹሉ’ውን ዘጸግሞም ኣይመስሉን።

እዘን መዕርፎ ኣጋይሽ ዝርከባሉ ከባቢ ንመዕርፎ ኣውቶቡስ ኣዝዩ ቀረባ ብምዃኑ፡ ተገልጋሊ ኣብኣን ክሓድር’ዩ ዝመርጽ። ኣብ ርእሲኡ እዘን መዕርፎ ኣጋይሽ ብደረጃ ካብተን ኣብ ማእከል ከተማ ዝርከባ ዝተሓታ ክኾና ስለዝኽእላ፡ ዝተሓተ ዋጋ ክሓታ ኢኻ እትጽበ። ክሓቶኦ ዝግበአን ዋጋ ክንድዚ’ዩ እኳ እንተዘይበልኩ፡ ሰለስተ ሚእቲ ናቕፋ ከኽፍላ ግን ኣዝዩ ኣዝዩ ዝተጋነነ ምዃኑ ኩላትና እንሰማማዓሉ ይመስለኒ። ኣጋይሽ ግን ዝተባህልዎ ካብ ምኽፋል ሓሊፎም ካልእ ኣማራጺ የብሎምን። ምናልባት ካልእ መዓልቲ ኣይምለሱወንን ይኾኑ።

ንምኳኑ ነዘን መዕርፎ ኣጋይሽ ዋጋ ዝትምነለን መን’ዩ? ከከም ደረጀአን ዝሓተኦ ዋጋኸ ክፈላለ ኣይግባእን ድዩ? ኣብ ከባቢ እንዳ ኣውቶቡስ እትርከብ መዕርፎ ኣጋይሽ ማዕረ ሆቴል ኣምባሳደር ክትሓትትከ ምስ ምንታይ ይቑጸር?

ስለዚ ዝምልከቶ ኣካል እዘን ሆቴላት ምስ ደረጃአን ዝሳነ ኣገልግሎት ይህባ ምህላወን ከረጋግጽ ኣለዎ።

ዑምርጀ እድሪስ - ዓዲ ቐይሕ

ኣብ መራኽቢ ብዙሓን ዝበርክቱ ምትብባዕ እንተዝግበር

መራኽቢ ብዙሓን ሃገርና ናይ ህዝቢ’የም ክበሃል ከሎ፡ ህዝቢ ሰማዒ ጥራይ ዘይኮነ እንተላይ ተሳታፊ ስለዝኾነ’ዩ። ብምኳኑ ኣብ ሬድዮ፡ ቴሌቪዥንን ጋዜጣን ብናይ ወልቆም ተበግሶ ብዙይ ዝኾነ ክፍሊት ኣበርክቶ ዝገብሩ ብዙሓት እዮም። ሚኒስትሪ ዜና’ውን ነዞም ከምዚኦም ዝኣመሰሉ ግዱሳት ብምልላይ ኣድላዪ ስልጠና ሂቡ ካብ ተራ ተሳተፍቲ ናብ ቀወምቲ ኣባላት ከም ዝሰጋገሩን ኣበርክቶኦም ከምዝዕበዩን ይገብር ምዃኑ ክምስገን ይግባእ።

በዚ ኣጋጣሚ ክዝረበሉ ደልየ ዘለኹ ብስናይ ተበግሶኦም ብዙይ ዝኾነ ክፍሊት ኣብ መራኽቢ ብዙሓን ሃገርና ኣበርክቶ ዝገብሩ ግዱሳት ክተባብዑን ኣፍልጦ ክወሃቦምን ይግባእ ዝብል ሓሳብ ንምቕራብ እዩ። ምኽንያቱ እዞም ግዱሳት ብወለንታኦም ንዓመታት ከይተሓለሉ ጽሑፋት ምልኣኾም ዘየንእዶም ኣይኮነን። ንሳቶም ስም ክረኽቡ ወይ ክሓዱ ኢሎም ዝገብሩዎ’ኳ እንተዘይኮኑ፡ ኣበርክቶኦም ንኽቕጽል ግን ገለ ነገር ክሕሰብ ዘለዎ ይመስለኒ።

ቅድሚ ሕጂ ገለ ክፍልታት ሚኒስትሪ ዜና ነዞም ተሳተፍቲ ብምዕዳም ናይ ዘተ መድረኽ ከፊተን ምንባረን እዝክር። እዚ ከምዚ ዝኣመሰለ መደብ ነቶም ተሳተፍቲ ኣብ ርእሲ ምትብባዕ፡ መደባት መራኽቢ ብዙሓን ሃገርና ኣብ ምምሕያሽ ዘለዎ ግደ’ውን ቀሊል ኣይኮነን። እንተኾነ ኣይቀጸለን። ስለዚ ነዞም ግዱሳት ንምትብባዕን ተሳታፍነቶም ቀጻልነት መታን ክህልዎን መራኽቢ ብዙሓን ሃገርና ቀላሕታ ክገብራሉ ኣዘኻኽር።

ልሳን ካብ ባረንቱ

ፌስቲቫል - ብመንነትካ ዘኾርዕ ሃገራዊ ንግደት!

ኣብ ኣስመራ ክካየድ ንዘቖጸ ፌስቲቫል 2014 ንምዕዛብ ኣብቲ ቅንያት ምስ ደቀይ ንኤክስፖ ከይደ ነይረ። ሓቂ ይሓይሽ ኣብ ስራሕ ደኺመ ስለዝዋዓልኩ ደቀይ እንተዘይደፋፊኡኒ ክኸይድ ኣይሓሰብኩን። ኣብ ኤክስፖ ዝተዓዘብኩዎ ግን ድኻመይ ዘርዚሩለይ። ካብ ሜዳ ኤርትራን ካልኦት ከበባታት ኣስመራን ብኣውቶቡሳትን ንኣሽቱ መካይንን ንኤክስፖ ዘውሕዝ መንእሰያት፡ ወለድን ህጻናትን ክትርኢ ከለኻ፡ ፌስቲቫል ኤርትራ ሃገራዊ ንግደት ምዃኑ ዘረጋግጽ እዩ።

ኣብ ቀጽሪ ኤክስፖ ምስኣተና በየን ከምእንጀምር’ዩ ጠፊኡና። ደቀይ ምሳይ ስለዝነበሩ ድማ ቀዳምነት ንዓኦም ክህብ’የ መሪጸ። ብምውጣሕ ገመልን ፈረስን ጀሚርና፡ ባቡር ደይብና ብድሕሪኡ ናብ ቁሸት ዞባታት ኢና ኣምሪሕና። ኣብኡ ንበዝሕና ዝገልጽ ምርኢት ስለዘጸንሖና እኹል ግዜ ኢና ሂብናዮ። ብፍላይ ደቀይ ዓዲ ገደሸም ስለዘይፈልጡ፡ ንመተዓብዮ ብዝርም ብቐረባ ብምዕዛቦም ፍሉይ ባህታ’ዩ ፈጢሩሎም። ኣነ’ውን ምስ ደቀይ ኮይነ ዘኽርታተይ ኣሐዲሰ።

ብድሕሪዚ ባህላዊ መግቢ እናተመገብና ሓጺር ዕረፍቲ ድሕሪ ምግባር፡ ናብቲ ዝተፈላለየ ትካላትን መሃዝትን ምርኢት ዘቕረቡሉ ኣዳራሻት ኢና ኣምሪሕና። ኣብኡ ዝተዓዘብኩዎ መደብ፡ ኤርትራ በጺሓቶ ዝላ ቁጠባዊ ዕብየት ዝድህስስ’ዩ። ኣብ መወዳእታ ክንወጽእ ከለና ድማ፡ ገለ ነገር ክንምልኣ ግድን’ዩ። ማሰናበቲ ክኾና ዝመረጽኩዎ ከኣ ቋንቋ ትግርኛን ቁጽርን ብምዕቡል ኣገባብ ዝምህራ ክልተ ሲዲ ንደቀይ ምዕዳግ’ዩ ነይሩ።

እምበኣር ብኸምዚ ኣብ ሳዕሊ ዝገለጽኩዎ ካብ ቀጽሪ ኤክስፖ ከይወጻእኩ ንምልእቲ ኤርትራ’የ ዘይረያ። ፌስቲቫል ኤርትራ ድማ ህዝቢ መንነቱ ዝገልጸሉ፡ ሓድነቱ ዘትርረሉ ከምኡ’ውን ቁጠባውን ባህላውን ዕብየቱ ዘንጸባርቐሉ ኣጋጣሚ እዩ። ብፍላይ ነዓም ኣብ ደገ እንቕመጥ ደቃና ፌስቲቫል ኤርትራ ኑብሽና ከምእንፈልጥን ብመንነትና ከምእንኾርዕን ዝገብር’ዩ። ዕድመ ንፌስቲቫል ኤርትራ እናበልኩ ንዓመታ የራኽበና እብል።

ሳልሕ ሓምድ (ወዲ ሓምዴ) ካብ ጀርመን

መጻሕፍቲ ቤት ንባብ ምክንኻን ሓላፍነት ኩሉ ኣንባቢ’ዩ

ብ14 ነሓሰ 2014 ኣብ ዝተሓትመት ጋዜጣ ሓዳስ ኤርትራ፡ ዓምዲ ደብዳባታት ኣንበብቲ፡ ብዛዕባ ህዝባዊ ቤት ንባብ ኣስመራ ብኣቶ የሰፍ ክፍለን ከድኛ ዑስማንን ዝተጻሕፈ ርእይቶ ነይሩ። ብመጀመርታ ንጸሓፍቲ ሰለቲ ሓበሬታኦም ነመስግን። እቲ ሓበሬታ ንምዕባለ ቤት ንባብና ዝሕግዝ ስለዝኾነ ድማ ዝድገፍ እዩ።

ህዝባዊ ቤት ንባብ ኣስመራ በቦግዚኡ ኣድላይትን ጠቐምትን ዝበሉም መጻሕፍትን ልብ ወለድ ትግርኛ ካብ ምግዛእን ምቕራብን ዓዲ ኣይወዓለን። ክንድዝኾነ ብዓቕሙ ይገዝእን ይቕርብን ኣሎ። እንተኾነ ኣንበብቲ ወሃብቲ ርእይቶን ከምዝበሉዎ ዘለዎም ሓደ ነገር ኣሎ። ኣጠቓቕማ ጉድለት ኣተሓሕዛ፡ ምቕዳድን ሰርቅን ሓሓሊፉ ስለዘጋጥም ከምቲ ዝደለ ዝተማልአ ልቢ ወለድ ክርከብ ከምዝይካኣል ክፍለጥ ይግባእ።

መጻሕፍቲ ናይዚ ቤት ንባብ ደስርሕ ስለዝሎ እቲ ዝተጠቕሰ ጸገማት ከጋጥም ዝኽእል’ኳ እንተኾነ፡ እቲ ምቕዳድ ካብ ማእከል መጽሓፍ ምዃኑ ግን ዘየሰክፍ ኣይኮነን። ሕጂ’ውን እንተኾነ ህዝባዊ ቤት ንባብ ኣስመራ ዕላማኡ ድሌት ህዝቢ ንምርዋይ ክሰብ ዝኾነ መጻሕፍቲ ካብ ምቕራብ ድሕር ኣይክብልን እዩ። ነዞም መጻሕፍቲ ናይ ምክንኻን ስራሕ ከኣ ናይ ኩሉ ኣንባቢ ሓላፍነት ምዃኑ ፈሊጥና ምስ ሰራሕተኛታት እዚ ቤት ንባብ ምትሕብባር ኣጉዲሲ እዩ። ሰለቲ ዝተዋህበና ሓበሬታ ድማ ብስም ህዝባዊ ቤት ንባብ ኣስመራ ደጊምና ነመስግን።

ህዝባዊ ቤት ንባብ ኣስመራ

ቃንዛ ኩርምቲ

ብስመረ ገብረሂወት (ሓዳዊ)

ኩርምተይ ካብ እንበኣር ውሑድ ኣይገበረትን፡የግዳስሳሕቲ፡ስለእተቐንዘወኒ ነኸሰድዳ ኣይተተባዕኩን። ሎሚ ለይቲ ግን ብቃንዛ ክየብድ'የ ሓዲረ፡ ጸላም ክቕንጠጥ ብርሃን ሰማይ ኣብ መሬት ክዕልብ ምስ ጀመረ፡ ብተብተብ ናብ ሆስፒታል ዘምርሓኒ ድማ፡ ነቒሊያ ካብ ቃንዛ ንኽሰናበት'የ።

ኣብ ኣፍደገ ናይቲ ሆስፒታል ዝረኸበኒ ናህም ዓርከይ፡ መኻፍቶ ኣፈይ ብቖርባ ዓፊኖ ከይኣክል፡ ብኢደይ'ውን ዓብሪዮ ምስረኣየኒ፡ ኩርምተይ ከሰድድ ምምጻኣይ ንኽየገምት ኣይተሸገረን። ድንጋጸ ብዘጸብርቕ ህዱእ ቃና ድማ'የ፡ "ኣታ ኤፊ ዓርከይ ናይ ድሓን ዲኻ ድኣ?" ክብል ዘጣየቐኒ። ኣፈይ ከፊተ ሕማመይ ክገልጸሉ ቃንዛይ ኣይፈቐደን። ብኣመልካቲቶ ኣጻብዐይ ናብታ ጌና ተቐንዘወኒ ዝነበረት ክሩምተይ ኣመልኪተ ድማ፡ንግሙቱ ሓቅነት ኣልበስክዎ። ምስ ቃንዛይ ብዙሕ ክዛርበኒ ኣይመረጸን፡ መንከብይ እናጠበጠበ "ኤፊ ዓርከይ'ሲ ንበይንኻ ኢኻ፡ ገጽዙብ ከይትኽፍል ክትብል'ሲ ኣፍካ ባዢ ቀያርኒያ" ከም ኣመሉ ብጥዛ ክፍለየኒ ሕቘኡ ሂቡኒ ተበገሰ። ኣይጸንሐን ግን "ኣታ ረሲዕልካ ከኣ" ክብል ህንጡይነት ኣንከሱኒ፡ ብውሑዳት ሰገምቲ ኣብ ቕድመይ ቐመ፡፡ንኽዛረብ ዕድል ኣይሃበንን። ናብቲ ዝሰርሓሉ ሆስፒታል እናመልከተ "ኣታ ኤፊ ዓርከይዚሄለን እንድያ ኣብዚ ኣትያ ዘላ" ክብል ዘይተጸበኽዎ መልእኽቱ ደርጉሓለይ። ሄለን ምስ ሰማዕኩ ንመን ሄለን ይብለኒ ከምዝነበረ ኣይሰሓትክዎን። ምኽንያቱ ኢታ እንኮ ክልቴና እንፈልጣ ሄለን ሓንቲ ብምዃና።

"ሄለን መማህርትና ነበር" ሰንባደይ ኣብ ገጸይ እናተነበበ ብሕፍስ ዝበለ ቃና ተወከስክዎ። "እወ መሰክዚይቲ ሄለን፡ ንእሰቶት ሰዓርዋ ኤች.ኣይ.ቪ. ተለኺፋ ከይኣክል፡ ሰኣን ኑቦሳ ምኽንኻን፡ ኣብ ሕማቕ ኩነታት ኢያ ዘላ'ሞ ንእግረ-መንገድኻ ኣላግሳ ክትበሎ ኢለ'የ" ክብል፡ እትርከበሉ ክፍሊ ሓቢሩኒ ተመርቀፈ።

ብደወይ ሞተይ ከምዝተረረዳኩ፡ ንዘከረኒ ክኣምን ተጸገምኩ። ቃንዛ ኹርምተይ ናብ ኣእምሮይ ክግዕዘ ተፈለጠኒ። "እዛ ክሩምቲ እዚኣ፡ ዚ መርድእ'ዚ ከተስምዓኒዶ ናብዚ ኣምጺኣትኒ" ክብል ምስ ሕልናይ ክገራጮ ግዜ ኣይወሰደኩን። ነተን ንደቓይቕ ከም ዓንዲ ጨው ዝቖማ ኣእጋረይ፡ ናብቲ ሄለን ትርከበሉ ክፍሊ ኣምራሕክወን። ብዘኸሪ ድማ ናብታ ንመውጻእታ ግዜ ምስ ሄለን ዘምሰኹላ ዕለት ተመለስኩ።

****

ሕጂ እንከብዘክሮ፡ ብተደጋጋሚ ፍቕራዊ ጻዊዕታ ዘይተቐበልክዋ ሄለን፡ ሕነ ንምፍዳይ ዓጢቓ ዝተበገሰትላ ዕለት'ያ። ቅድሚ 6 ወርሒ ኣቢሉ'የ፡ ጸሓይ ባህሪ ዘሰከማ ዕዑ ኣይዛነገዐትን። ከምቲ ልሙድ ካብ መዕቆቢኣ ወጺያ፡ ኣእዳምና ክትሸርፈና ካብ እትጅምር ደቓይቕ ኣቑጺራ ነበረት። ኣብቲ ብፍየርታት ዝወቀበ ካንሸሎና መንበረይ ኣጣጢሐ ሙቐት ጸሓይ እቕበል ነበርኩ። ዝፍስ ዝበለ ምኡዝ ንፋስ እናስተማቐርኩ፡ ኒታ ጀሚረ ዘይዛዘምኩዋ መጽሓፍ ከንብብ ምስ ጀመርኩ ልዳት ቤትና ሃንደበት ንኽትሰዓዋ ብዘይ ርብሽ ትረምረምታ ተኻሕኩሉ። ተቐላጢፈ ድማ ኣርሓኽዎ።

ሄለን ብበሩህ ገጹ ነቲ ከም ሓያል ጸርጊ፡ ልቢ ክበስዕ ዘይጽገም ከምስተኣ ኣሰንያ ህሩግ በለትኒ። መርዓት ዓይነይ እምብዛ ከኸፊት ተፈለጠኒ። ወትሩ ነቲ ፈጣሪ ተመንጽ ዝቖረጸ ክፍልታት ኣካላታ እንክዕዘቡ ዝፈሰሰኒ ባህታ ብቓላት ክገልጾ ኣዝዩ'ዩ ዘጸግመኒ። ኢዳ ሰዲዳ በቲ ከም ቱፋሕ ልምጽምጽ ዝበለ ምዕገርታ ንሰላምታ ምስ ዓደመትኒ፡ ዕጽፊ ንኽምልስ ኣይተማታእኩን። ኢዳ ጨቢጠ ነቲ ንበር ከይተርፎ ብማይ ጥራይ ዝሸባህኽዎ ምዕገርተይ ድማ ብህርፋን ሰዓምኽዎ።

"እንታይ ድኣ ከንደዚ ደሃይ ምጥፋእ? ሻሂ ከይተሰቲ ዲኻ?" ደገላ ድርብ ሕቶታት ኣቕረበትለይ።

"ኖኖ. . . እ ከምኡ ዘይኮነ ኣቲ ሄሉ" ወታእታእ በልኩ። "ምስ ሰራሕ'የ ምጥዕዖም እናኣብየ'ምበር፡ ንዓኺ'ዶ ሻሂ በዚሐኪ" ብጥዛ ካብቲ ዝተወንጀልክሉ ኣርእስቲ ክሃድም ፈተንኩ። ግን ኣይተኻእለን።

"ግደፎ'ንዶ ዘይምጉዳስ'ዩ ዚ" ኣሰዓበትለይ።

"ከመኡ ዘይኮነ ኣንቲ ሄሉ" እንተደንገጸትለይ ተመጻደቐት። ወይከ!

"ዝናፈቕናስ'ምበር ንዓሆ ምድሪ ገዛኻ መጺና. ." ክትቅጽል'ኳ እንተፈተነት፡ "ኣቲ ሄሉ እንታይ ጸገም ኣለዎ'ሞ ሎሚ ብሓደ ዘይነምሲ" ክብል ካብቲ ተዘንበለይ ዝነበረት ዘለፋ ተገላገልኩ። ንምሸቱ ኸንራኸብ ተሰማሚዕና ድማ ብቖጸራ ተፈላለና።

ሄለን ሓንቲ ካብተን ናይ ትምህርቲ ገዕዞ ምሳይ ጀሚረን ዝዛዘማ ጎራዙ'ያ። ኣብ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ እንከለና ጀሚራ፡ ንእተቐርበለይ ዝነበረት ፍቕራዊ ጻዊዒት፡ ብልቢ ዘፍቅራ ዓርኪ ስለዝነበረትኒ ኣይተቐበልኽዎን። ዘፍቅረነ'ምበር እተፍቅሮ ኣይኮነን ዘኽበረካ ከም ዝብሃል ግን፡ ንሄለን ሄጂገ ዝተጓዓዝክዎ ጉዕዞ ፍቕሪ መውዓእትኡ ኣይጸበቐን። ቢታ ዘፍቅራ ዓርከይ ጥልመት ምስ ገጠመኒ ድማ፡ ንኻል ሄዋን ሰናይ ዝሓስበሉ ዕለት ኣይዝከረንን።

ናይ ቆጸራ ሰዓት ምስ ተቐራረበ፡ ኣብ መንጽረይ ናብ ዝበረ ማስትያት ቀሪበ ኣዒንተይ ብምትካል መላእ ኣካላተይ ብደቂቕ ዳህሰስክዎ። ምድልዋተይ ኣጻፊፈ ድማ ናብ ቆጸራይ ኣምራሕኩ። ኣነ ብበርሀይ፡ ሕነ ንምፍዳይ ዓጢቓ ዝተበገሰት ሄለን ምጽኣተይ ተጸቢ ንእሉት ፍሽኽትኣ ለገሰትለይ። ኣነውን ጌና ምስ ፍቕረይ ኣላ ክብል ስለዝገመትኩ፡ ክምስታ ኣይበቖቐኩን። ኣብ ግዜ ከም ዝተረኽበኩ እንትረድኣኒ ድማ'ዩ፡ "ደንጊየ'ዶ" ክብል ዘጣየቐኽዋ።

"ኖኖ. . ኣይደንጎኻን ኣታ ኤፊ" ክትብል ብልዙብ ቃና መለሰትለይ። ብተን ልስሉሳት ኣጻብዓ ነተን ብስራሕ ዝኸርፈሓ ኣእዳወይ እናዳህሰሰት ድማ፡ "ሎሚ ድራር ክጋብዘካ'የ፡ ተሰፋ'ገዝር ዕድመይ ኣይትሃጽጎን ትኸውን" ክትብል ዓይኒ ዓይነይ እናጠመተት መልሰይ ተጸበየት። ዕድመኣ ኣይጸላእክዎን። "ጸገም የለን" ክብል ድማ፡ ሰክፍታ ዘይነበሮ መልሰይ ብምንቅስቓሳት ርእሰይ ኣሰነኽዎ። ናይ ውዲታ ቀዳማይ መድረኽ ብዓወት ዘሰላሰለት ሄለን፡ኣኻስ ወሸጥ ኣብቲ ፍሉሃ ዝዓሰሎ ገጻ ተንጸባረቐ። ኖሽየሉ ሰፍራ ድሕሪ ምምራጽ ድማ፡ ኣድ ንኣድ ተተሓሒዝና ተበገስና።

ዝኣተናዮ ቤት መግቢ፡ ብውቁብ ስልማት ኢጋይዱ፡ ብፀማዊል ኣዕለቕሊቑ ወኻዕዕ መንእሰያት ኣናዊጽዎ ነበረ። ሄለን ነተን ከም ልጓም ቀጥ ኣቢላ ዝሓዘዘተን ኣጻብዐይ ንኻልኢት'ውን ኣይለቐቐተንን። ነቲ ዋዕዋዕታ ዝዓብለሎ ሰፍራ ሓሊፍና ድማ፡ ናብቲ ናይ ድራር ኣንግዶት ዝእንገደሉ ኣዳራሽ ኣተና። ባህታ ዝሀርህር፡ ሃሳስ ብርሃን ዝዕስሎ ቤት'ዩ። ፍቕራዊ ህይወት ተፈሲሆም ዝስተማቕሩ መጻምድቲ፡ ሓድሕድ ዘውግዑ ከዋኽብቲ ሰማይ ክመስሉ፡ ነቲ ግሩም ሰፍራ ግርማ ወሲኸምሉ ነበሩ። መንፈስ ናይቲ ምኡዝ ሃዋህው ከይንብርዝ እናተሰከፍና ድማ፡ ኣብታ ንዓና ትጸበ ዝነበረት ትማዕል ጠረጴዛ፡ መንበርና ኣጣጢሕና ተቐመጥና። ኣሳዩ ግሩም ኣልባስ ለቢሱ ኣብ ጎድንና ክቖውም ኣይደንጎየን። ዝርዝር ትሕዝቶ ተወኪስና ድማ ወይንታና መግቢ ኣዘዝና። ትእዛዝና ከተግብር ሕቘኡ ሂቡና ምስ ተበገሰ፡ "ክልተ በራ'ባ ተማላእ" ክትብል፡ ሄለን ነቲ ክሰቲ መደብ ዘይነበሮ ኣእመሮይ ደገላ ወደቐቶ። ኣይፋልክን ክብል ተታረኽኩ። እንተኾነ ካብ ሓሳብ ከታርፋ ኣይተኻእለን። ትእዛዝ ጸዲቑ ድማ፡ መግብን መስተን ብሓደ ተቐረበ።

ኣብ መጻወድያ ንኽተእትወኒ ዘጻወደቶ ናይ ድራር እንግዶት፡ ምኡዝ ዕላላት ተሰንዩ ብጸቡቕ ተሰላሰለ። ኩነታተይ ንኽየገምግም፡ ኣብ ቅድመይ ንዘበረ ጠራመዝ እንተፈቐደኩ ልዕሊ ብዙሒ ኣጻብዕ ኩሒ። ኣጸቢቐ ኣይሰኸርኩ'ንምበር ተቓዲዋ'የ። መሬት ምስ መሰየ፡ ካብቲ ቤት መግቢ፡ ኣድ ንኣድ ተተሓሒዝና ወጻእና። ንገዛኣ ንኽፋዎ ድማ ነቲ ጸልማትን ነዊሕ ጎደናን ሃጠው ቀጠው ዕላል እናተቓባበልና ፈለምናዮ።

ዕላል ብዕላል ክትኣእ ብሱላቕ እናተሰሓና ከይተረደኣኒ ንቤታም ተቓረብና። ሄለን ሃንደበት ናብቲ ብየማንና ዝበረ ጸላም መንገዲ ኣምረሓትኒ። በቲ እዋን'ቲ ኣብቲ ዝኣተናዮ ጸላም ሰፍራ፡ እንትርፎ ዛርቲ ፍጡራት ደቂ ሰብ ኣለዉ ኢልካ ክትሓስብ ዘይሕሰብ'ዩ። ሄለን ነቲ ኣብ መማኮቕይ ወርዊራቶ ዝነበረት ኣእዳዋ፡ ናብ ክሳደይ ለኣኸቶ። ብኻሊታይ ስሒባ ድማ ናብቲ ሕጂ ተመሊሰ ሕብሩ ዘየለልዮ መንደቕ ኣጸግዓትኒ። ኣይደንጎየትን ነቲ መዓር ከምዝተቐብኦ፡ መጠምጠሚ ክብል ሕንዙ ክዝሉሓለይ ዘምሰዮ ከናፍራ፡ ናብቲ ብፍርሒ ነቒጹ ዝበረ ከናፍረይ ለኣኸቶ። መላገም ኣምቻይ ጋሲዛ ነተን ልምሉማት ኣጽብዓ ብስመምታ ኣብ ኣፍልበይ ወናጀረቶም። ንእሉት ድማ ተባዕታዊ ስምዒተይ ተሰዓረ።

***

ናብቲ ሄለን ደቂሳትሉ ዝነበረት ክፍሊ ሕሙማን ክኣቱ ከለኹ፡ ገጸይ ነዲሩ፡ ፍርሒ'ውን ወሪሩኒ ነበረ። ኣካለይ'ምበር ወናይ ናብቲ ክፍሊ ኣይኣተወን። ሄለን ብፍሩያቶም ዝፈልጦም ኣዒንታ ቆርቀርያ፡ ዘወናውን ምዕገርታ ሃሚሙ፡ ብሓፈሻ ፍረገጻ ፈሪሱ ምስ ረኣኹ፡ ድንጋጸ ዓሰሉኒ ኣፍጢጠ ጠመትክዋ። ደንገጽኻ ዝምለስ ግን ኣይነበረን። ብሓደሊ ዘንቆሓተን ኣዒንታ ጣዕሳኣ ክገልጻለይ ኣይተጸገማን። ብዘሎምታ ናብታ ኣብ ጥቓኣ ዝነበረት መንበር ኣምሪሐ ድማ ብድንዛዘይ ተቐመጥኩ። ተኩራ ትጥምተኒ ዝነበረት ሄለንዝቢቲ ዝመጀለሐ ኣጻብዓ፡ ኣዳወይ ምስ ዳህሰሰት፡ መንፈሰይ ናብቲ ኣካለይ ዝበሮ ክፍሊ ሕሙማን ክጽምበር ተፈለጠኒ። ሄለን ሎሚ ኣብ ዓራት ተደቂሳ በቲ ኣብ ልዕለይ ዝፈጸመቶ በደል ክትናሳሕ። "ኤፊ ሓወይ በዲለካ ኢየ'ሞ ይቕረ በለለይ" ክትብል ኣዒንታ ዝቘጸረኦ ንብዓት ፈርሸሓቶ። ክምልሰላ ዓቕሚ ሰኣንኩ። ክትንብዕ ዝረኣየ ኣዒንተይ ንብዓት ክቑጽራ ግዴታ ኮነን። ርግኣት ዝተሰወሮ ኣእምሮይ ግን ናብ ዝኸሪ ክምለስ ግዜ ኣይወሰደን።

***

ኣብታ ምሸት ከናፈራ ምስ ከናፍረይ ክረማጠጥ፡ ልምሉማት ኣጻብዓ ኣካላተይ ክደህሰሰ፡ ደቓይቕ ተቖጽራ። ብኣፍ ልበይ ዝጀመረ ሙቐት ናብ መላእ ኣካላተይ ክልሕም ተፈለጠኒ። ኣእዳወይ ሰሚዒት ረቲዕወን፡ ናብቲ ነፈርቲ ከዕሉ ዝተዋደደ ሚሳይል ዝመስል ፍረታት ኣፍልባ ተወርወራ። ሰጋዊ ሰምዒተይ ድማ ካብ ዝኸፍኣ ናብ ዝበኣሰ ተሰጋገረ። ሄለን ነተን ኣብ ሳዕለዋይ ክፋል ኣካላተይ፡ ብትግሀት ዝጸደያ ኣኢዳዋ ናብ መኻፍቶ ሰረይ ለኣኸተን። ኣነውን ኒታ ምስ ኑቦሳ ጠቢቓ ዝነበረት ካምቻ ቐንጢጠ ንመሬት ሰንደኽዋ። ኣእዳወይ ብመጣጥቓኣ ኣሕሊፈ ድማ፡ሻርኒራ ናይቲ ለቢሳቶ ዝነበረት ጎና ፈታሕክዎ። ኣካላትና ብሙቐት ፋሕ ፋሕ በሉ። ሃንደበት ግን፡ የማናይ ክፍሊ ገጸይ በዚ መጸዩ ክብሎ ብዘይክእል ቃንዛ ክሩምቲ ተናወጸ፡ ኒታ ግብረት እኪይ ሄለን ድማ ክሳብ ዓንደፍደፍ እትብል፡ ደረኽኩብ ኣካለይ ኣርሓቕክዋ።

***

ካብ እኪይ ሕልሚ ዝተበራበርኩ ኮይኑ ተሰምዓኒ። ዝተበላሸወት ኩርምተይ እትርከበሉ መንጋጋይ እናዳህሰስኩ፡ ነቲ ኣቕዲመ ዝኣተኽዎ ክፍሊ ሕሙማን፡ ተዘዋዊረ ጠመትክዎ። "ኡፍ. . . ተማስገንካ ፈጣሪ" እንቅዓ እናኣስተንፈስኩ፡ ነቲ ካብቲ ሄለን ዘዋደደቶ መዓት ዘናገለኒ ፈጣርየይ ኣማስገንኩ።

ሄለን "ሸይጣን ደርኸኒ'የ ክልክመካ ፈቲነ" ተመጻደቐት። ሰእነት ፍቕሪ ዝወለዶ ሕነ ምኽኣ ኣሕዘነኒ። ተሰኻሚ ኤች.ኣይ.ቪ. ዝያዳ ኩሉ ዘድልዮ፡ ሞራል ምኻኣ ግን ኣይሰሓትክዎን። "ይቕረ ይኹንኺ" ክብል ኢዳ ብምስዓም ድማ ኣብ ጎድና ምህላወይ ኣረጋገጽኩላ።

ተፈጸመ

ዕውታት ውድድር ስእሊ ብኢጋጣሚ ሃገራዊ ፌስቲቫል 2014

ካልኣይቲ ብምዃን 20 ሽሕ ናቕፋ ዝተሸለመት ብዮርጋይ ክፍለ

ሳልሰይቲ ብምዃን 10 ሽሕ ናቕፋ ዝተሸለመት ብምሕረትኣብ ገብረሚካኤል

ስፖርት

የናታን ገብርሂወት
yogh@zena.gov.er

ስፖርታዊ ውድድር ሓ/ም/ኤርትራ ሎሚ መጋረጃኡ ክቕንጠጥ'ዩ

መበል 12 ስፖርታዊ ውድድር ሓይልታት ምክልኻል ኤርትራ፡ ሎሚ ኣብ ከተማ ከረን ብዝቶየድ ግጥም ኩዕሶ እግሪ ኣሃዱ ኢሉ ክፍለም'ዩ። ኣባላት ምድብ 'ሀ' ሓሬናን በኒፈርን ካብ ሰዓት 2፡00 ድ.ቐ ጀሚረን ኣብ ስታድዩም ከረን ክገጥማ እየን።

መንእሰይ ኣፍም ሃይለ (ወዲ ሃይለ) ፈለማ ከም ተጻዋታይ ሓሬና፡ ድሒሩ ናይ ቴክኒክ፡ ካብ 2012 ጀሚሩ ክኣ ከም ሎሚ ድማ ኣሰልጣኒ ኮይኑ ይጽዕ'ለ። ንሱ፡ ቀደሚ ክልተ ዓመትን ሕጂን ዝዘሎ ኩነታት ጋንታኡ ብምዝኽኻር ክዛረብ እንከሎ፡ "ኣብ 2012 ተጻወትቲና ንናይ ምክልኻል ጸወታታት ሓደስቲ ነይርም ክኣሶም፡ ኑቲ ናይ ካልኣይ ደረጃ ምርካቦም ክምኡ ዝዋዕሉዎም'ዩ። ሎሚ ንኣስታት ሓደ ወርሒ ኢና ተዳሊናዮ። ኣብ ዝተደናዮ ምሕዝዛት ንንእሶራ 1-0 ከንእስራ እንከለና ምስ ዓምበርበበ 5-0 ተፈላሊና። እዚ ኑቲ ጸቒጥና ዝሰራሕናሉ ኣተግባብራ ቴክኒክን ታክቲካውን መዳይ ወሀደት ጋንታና ዝሕግዝ ድማ ነይሩ።" ክብል ገሊጹ።

እዚ ሎሚ ምስ በኒፈር ዝጸበዮም ጸወታ ኣመልኪቱ ድማ፡ "በኒፈር ሓያል ጋንታ'ያ፡ እንተኾነ ብሓፈሻ ደኣ'ምበር ብፍሉይ ንበኒፈር ዝኸውን ምድላዋት ኣይገበርናን። ተጻወትቲና በሰለምን ተመኩሮምን ብምህላዎምን ከም ሓሊፍ ጋንታ ሃይለ ሃብተጽዮን፡ ኣጥቃዕቲ ያሬድን ወዲ ኣካለን ዝኣመሰሉ ተጻወትቲ ድማ ኣብ ጸቡቕ ቁመና ምስ ምህላዎም፡ ንበኒፈር ኣሸኒፍና ነዚ ውድድር ብዓወት ከምእንዛዝሞ ይተኣማመነ'ዩ። ኢሉ።

ክሉብ በኒፈር ብኣሰልጣኒ ሃብቶም ክብርኣብ (ሞጃ) ኢያ እትእለ፡ ሞጃ ኣብ 2003 ንመጀመርታ ግዜኡ ንበኒፈር ምስ ሓዛ ሻምፕዮን ክትከውን ዘብቅዓ ኣሰልጣኒ'ዩ። ኣብ 2008 እውን እንተኾነ ዳግማይ ኑቲ ዓወት ክትጓናጸፍ ኣኽኢሉዋ።

ኣብ 2005 ከምኡ'ውን 2006 ብዝተፈላለየ ምኽንያት ምስኣ ዘይነበረ ሃብቶም፡ " ጋንታና ኣቐዲሙ ኣብ ደቀምሓረ ኣብ ዝተኣንገደ ግጥማት ብሓደስቲን መንእሰያትን ተጻወትቲ'ያ ቀይማ ነይራ። ምስ ዝበራ ሕጽረት ተመኩሮ 4ይ ደረጃ ሒዛ ውድድራ ምፍጻማ ድማ ብጹወታ ዝዋዓምዓም'ዩ።" ድሕሪ ምባል፡ "ኩሉ ልምምዳትና ኣብ ከረን ኢና ኣካይዳዮ። ዓቕሚ ወሀደት ተጻወትቲና ንምዕምጋም ምስ ጋንታ ደንደን ናይ ከረን ኣብ ዝሰራዕናዮ ግጥም ምሕዝዛት ድማ 5-01 ተዓዊትና። ዘርኢት የሃንስ ናይ ዝሓለፈ እዋን ብሉጽ ተጻዋታይ፡ መንሱርን ሓደስቲ ተጻወትቲ ከም ምስጦፋ ዓጀብን ርበል (ዒተይን) ዝኣመሰሉ ተጻወትቲና ብፍሉይ ጸቡቕ ምንቅስቓስ ከርእዩ ዝጸንሑ'ዮም። ስለዚ ካብ ናይ 2012 ብዝተፈልየ ዋንጫ ንምዕታር ኢልና ኢና ንኣቱ ዘለና። ኣብ ናይ 10 ዓመት ታሪኽይ ምስ ሓሬና ኣብ ዝተራኸብናሉ ግጥማት ዝለዓለ ኣድ ዝለዝጸንሓና ድማ ናይ መዓልቲ ጉዳይ እንተዘይኮይኑ፡ ክንዕወትን ንኣፍቃሪ ስፖርት ከተማ ከረን ብጹወታን ወጽኢትን ክሐጎሶን እጅግና ሰብሲብና ኣለና" ይብል።

ኩለን ተሳተፍቲ ክለባት ኣብ'ዚ እዋን'ዚ ብናይ ካፍ ደረጃ 'C' License ዝውንኑ ኣሰልጠንቲ እየን ዝኣልያ ዘለዋ። እዚ ድማ ብሳላ'ቲ መ/ሓ/ኀ/ሚኒ/ ምክልኻል ሰብዊ-ዓቕሙ ኩብ ንምማል ምስ ሃገራዊ ፌዴረሽን ኩዕሶ እግሪ ብምትሕብባር ብናይ ካፍ ከምኡ'ውን ብናይ ወሽጢ ሃገር ኢንስትራክተራት ዝወደቦ'ዩ። ስለ'ዚ ኣሰልጠንቲ ኑቲ በጺሖምዎ ዘለዉ ደረጃ ብዘርኢ መገዲ፡ ኣብ'ዚ ውድድር ክሰርሑ ትጽቢት ይግበር።

ግጥማት ኩዕሶ እግሪ ሓ/ም/ኤርትራ ብ36 ጸወታታት ኣብ መንጎ ትሽዓተ ክለባት ን55 መዓልታት ክቕጽል'ዩ።

ተስፋኣለም ገ/ዮሃንስ (ከረን)

ክረምታዊ ውድድር ስፖርት ህጻናት

ጸጸራት ብደቂተባዕትዮ፡ በሪኽ ብደቀንስትዮ ደሚቖን

ኣብ ኢጋ ምዝዛም ዝርከብ ክረምታዊ መደብ ስፖርት ህጻናት ዞባ ማእከል፡ ዝሓለፈ ሰሙን መዛዘሚ ግጥማት ኩዕሶ እግሪ ክሊ ዕድመ 16-17 ኣብ ስታድዩም ኣስመራ ኣኣንጊዱ።

ኣብቲ ዕለት ግጥም ንደረጃን ፍጻመን ብኽልቲኡ ጾታ ክቶየድ እንከሎ፡ ካብ ኣርባዕተ ጸወታታት እቲ ሰለስተ ናብ ፍጹም ቅላዕ ዘምርሐ ነይሩ። ብደቀንስትዮ ገጀረት ንማይተመናይ ከምኡ ድማ ብደቂተባዕትዮ ኣኽርያ ንዕዳጋ ሓመስ ኣሰኒፈን ንናይ ሳልሳይ ደረጃ ቦታ ኣውሒሰን።

ብተመሳሳሊ ኣብ ግጥም ፍጻመ ደቀንስትዮ፡ በሪኽ ኣብ ልዕሊ ኣኽርያ ብፍጹም ቅላዕ ተዓዊታ። ኣቐዲማ ኣብ ናይ ዲቪዥዮን ውድድር ሻምፕዮን ዝኾነት ጋንታ ንኣሰ ዞባ በሪኽ፡ ኣብ'ዚ ዓመት'ዚ ብደቀንስትዮ ተጻወትታ ንኻልኣይ ግዜኣ'ያ ኣብ ዓወት ከተንሳፍፍ ትርኢ ዘሎ።

መድረኽ ክሊ ዕድመ 16-17 ብዮጥም ፍጻመ ደቂተባዕትዮ እዩ ተዓጽዩ። እተን ኣብ መወዳእታ ውድድረን ዘሰላሰላ ጋንታታት ምምሕዳር ጸጸራትን ማይተመናይን እየን። ብወገን ክልቲአን ጋንታታት ሓያል ተወዳዳርነት ክርአ ድማ ትጽቢት ነይሩ። ይኹን እምበር፡ እታ ብናይ ካልኣይ ዲቪዥዮን ተጻወትታን ኣብ ትሕተኣ ብዘጥርንፉ ሰልጠንቲ ህጻናት ግራሰሩትን ተዓጂባ ዝቐረበትን ምውኒቕ ሞራል እናሰኾት ጸወታኣ ዘሰላሰለትን ምምሕዳር ከብቢ ጸጸራት፡ ብፍላይ ድሕሪ ዕረፍቲ መትሓዚ ኣይተረኽበን። ቡቶም ደቓቕቲ ግን ከኣ ጸቡቕ ወህደት ዘርኣዩ ተጻወትታ ንልዳት ማይተመናይ ብተደጋጋሚ ኣብ ዝወረረትሉ፡ ሓሙሽተ ሸቶታት ኣቚጺራ። በዚ ገፊሕ ዓወት ተሓጊዛ ኸኣ ቀዳማይ ደረጃ ክትሕዝ በቒዓ።

ብመሰረት እቲ ወጽኢት፡ ኣብ ናይ ደቂተባዕትዮ - ጸጸራት፡ ማይተመናይን ኣኽርያን ካብ ቀዳማይ ክሳብ ሳልሳይ ክወጽኣ እንከለዋ፡ ብደቀንስትዮ ድማ በሪኽ፡ ኣኽርያን ገጀረትን ተመሳሳሊ ደረጃ ሒዘን ውድድረን ዛዚመን።

ማሰመር ምክልኻል ቸልሲ ንሞሪኖ ኣይመሳጠን

ግጥማት ፕሪመር ሊግ እንግሊዝ ቀዳመሰንበት ብሳልሳይ ጸወታታት'ዚ ሓድሽ ወቕቲ'ዩ ቐጺሉ። ናይ ብቐደሚ ትማሊ ርክብ ኤቨርተንን ቸልስን ድማ ልዑል ግምት ካብ ዝተዋህቦ ግጥም ሓደ ነይሩ። ኑቲ ኣብ ሜዳ ጉዲሶን ፓርክ ዝተሰላሰለን ኤቨርተን ብዐበዘሒ ዋንኑት ኩዕሶ ዘደመቐትሉን ጸወታ፡ ቸልሲ እያ 6-3 ተዓዊታትሉ። ዘይምሕር ኣጥቃዓይ ዲያጎ ኮስታ ኣብ መጀመርታን መወዳእታን ከምኡ ድማ ብራኒስላቭ ኢቫኖቪች፡ ኮሊማን (ብጌጋ ናብ ገዛእ ልዳቱ)፡ ማቲችን ራሚረስን ንሽቶታት ቸልሲ ከመዝገቡ እንከለው፡ ሚራለስ፡ ናይስሚዝን ሳሙኤል ኤቶን ከኣ ንሳት ኤቨርተን ዘቑጸሩ ተጻወትቲ'ዮም።

- ቸልሲ ኣብ ሳልሳይ ጸወታኣ ሳልሳት ዓወት ኣመዝጊባ
- ዲያጎ ኮስታ ብተኸታታሊ ሸቶታት ካብ ምቑጻር ኣይተዓገተን
- ሰስ ፋብሪጋስ ንራብዓይ ግዜኡ ንሸቶ ዝበቕዐት ኩዕሶ ኣቐቢሉ
- ሳሙኤል ኤቶ ብሓደ ምትንካፍ ንልዳት ናይታ ክለቡ ዝነበረት ቸልሲ ደፊሩ

***

ኣሰልጣኒ ጆሴ ሞሪኖ ዋላ'ኳ ጋንታኡ ቸልሲ ንኤቨርተን 6-3 ብምስዓር ንናይ 100% ዓወታ ክትዕቅብ እንተተዓዘበ፡ ምዝንባል መስመር ምክልኻሉ ዘይተጸበዮ ኮይኑ ብምርካቡ ከምዘየሐጎሶን ስንባደ ከምዝፈጠረሉን እዩ ገሊጹ። "እቲ ጸወታ ንኹሉ ተዓዘቢ ዝደንቕ'ዩ ነይሩ፡ ንዓይ ግን ብኣንጻሩ'ዩ።" ክብል ኣብ ዝተዋደደ ጋዜጣዊ ዋዕላ ተዛሪቡ።

እቲ ፖርቱጋላዊ ኣሰልጣኒ፡ "ኣዝዩ ብዙሕ ናይ ምክልኻል ጉድለታት ክንገብር እኳ ኣይክኣልናን። ሎሚ ኣብ ካልእ ቦታታት (ምክፍፋልን ምጥቃዕን ማለቱ'ዩ) ብቐዓትና ነመሓይሽ ከምዝለና ኣርኢና ኢና፡ እንተኾነ እቲ ሚዛን እንተላይ ኣብ ምክልኻል ኣይዕቀብን ዘሎ።" ድሕሪ ምባሉ፡ "ረብዕ ድሕሪ ቐትሪ 90 ደቒቕ ኣብ ናይ መኣዝን ቅላዕ ከምኡ'ውን ንናጻ ቅላዕ ኣብ ምክልኻል ኢና ኣሕሊፍናዮ። እዚ ይኹንምበር ሎሚ ካብ ናጻ ቅላዕ እዩ ሸቶ ተመዝጊቡና፡ ስለ'ዚ በዘን ትርጉም ዘይብለን ዝኣተዋና ጎላት ሕጉስ ክኸውን ኣይክእልን'የ።" ይብል

እዚ ግጥም፡ ኣብ መዝገብ ታሪኽ ዝለዓለ ጎላት ናይ ሓደ ግጥም ፕሪመር ሊግ፡ ምስቲ ብትሽዓተ ሸቶታት ብቛወዓይ ደረጃ ዝሰራዕ ግጥማት ተጸንቢሩ ኣሎ። ንድሕሪት ምልስ ኢልና ምስ እንርኢ፡ ፖርትማውዝ 7-4 ረዲንግ (2007)፡ ቶተንሃም 6-4 ረዲንግ (2007)፡ ቶተንሃም 9-1 ዊጋን ኣትሌቲክ (2009)፡ ማንቸስተር ዩናይትድ 8-2 ኣርሰናል (2011)፡ ኣርሰናል 7-3 ኒውካስል (2012)፡ ከምኡ'ውን ዌስትብሮም 5-5 ማንቸስተር ዩናይትድ (2013) ብቐደም ተኸተል ብዙሒ ጎላት ዝተራእየሎም ግጥማት ኮይናም ዝተሰነዱ እየም። ብዘይካ'ዚ፡ ንወጽኢት ኤቨርተንን ቸልሲን ደማሪካ ትሽዓተ ሸቶታት ዘፍረዩ 12 ግጥማት ፕሪመር ሊግ ይርከቡ።

ቫን ጋል፡ ኣጀማምራና ንዓወት ዝበቕዕ . . .

- ዲ ማርያ ኣብ ፋልማይ ተሳትፎኡ ናይ ዩናይትድ ን70 ደቒቕ ተጻዊቱ
- ቫን ጋል ከም ኣሰልጣኒ ዩናይትድ ገና ብዘይዓወት ይጓዓዝ ኣሎ
- ኣብ 41 ጸወታታት ፕሪመር ሊግ ናይ መጀመርታ ማዕሪ ወጽኢት 0-0 በርንሊይ
- ዩናይትድ ብክፍሊት ተኸላኻሊይ ኢያክስ - ዳሊ ብሊንድ ተሰማሚዓ

ብቐዳም ካብ ሜዳኣ ወጻኢ ኣንጻር በርንሊ ዝገጠመት ማንቸስተር ዩናይትድ ኣይቀንዓን። ኣብ ልዕሊ'ዛ ሓዳስ ተሳታፊት ናይ'ዚ ወቕቲ ቀዳማይ ዓወት ንኸተመዝግብ ኣብ ዝሓቀትትሉ፡ እቲ ኣስታት 60 ሚልዮን ፓውንድ ዝፈሰሶ ሓድሽ ኣባላ ኣንጄል ዲማርያ እውን እንተኾነ ኣብ ምንቕቓሕ ተራኡ ዝነኣድ ኮይኑ ኣይተረኽበን። ብኣንጻር'ዚ ካብ ዴቪድ ጆንስ ብመገዲ ናጻ ቅላዕ ሓደገኛ ፈተነ ዘቶየደት ብኣሰልጣኒ ሾን ዳይሽ እትእለ በርንሊይ፡ ምስታ ናብ ናይ ቀደም ብቕዓታ ክትምለስ ትቃለስ ዘላ ዩናይትድ ነጥቢ ክትማቐል ዝዋዕልኣ እዩ።

ኣሰልጣኒ ማንቸስተር ዩናይትድ ልዊስ ቫን ጋል፡ ጋንታኡ ኣብ'ዚ ዓመት-ውድድር እተርእዮ ዘላ ኣጀማምራ ንተወዳዳርነት ብዝበቅዕ ዘይምኻኑ ድማ ተኣሚኑ ኣሎ። እዚ ኑታ ጋንታ ካብ'ቲ ብኣላይነት ዴቪድ ሞየስ ዘሕለፈቶ ንምስላ ዝደወነ ሕሉፍ ወቕቲ ከቕይራ ዒቢ ተስፋ ዝተነብረሉ ሆላንዳዊ፡ "ካብ ትሽዓተ ክልተ ነጥቢ እንተሃልዩካ ንተወዳዳርነት ብቑዕ ወይ ዘደስት ኣይኮነን፡ እዚ ኸኣ ዘሕዝንን ተስፋ ዘቑርጽን እዩ፡ እቲ ግስጋስ ኣብኡ እዩ ዘሎ ግን፡ ከም ማንቸስተር ዩናይትድ ዝኣመሰለት ክሉብ ክትዕወት'ዩ ዘለዋ።" ኢሉ።

ንሱ፡ "ኣብ'ዚ እዋን ብርግጽ እዛ ጋንታ ዝሓየለት ኣይኮነትን ዘላ፡ እንተኾነ ክንጸብበን ዓወት ቀስ ብቐስ ክመጽእ ምዃኑ ክንኣምነን እዩ ዘለና።" ክብል ድማ የጸናንዕ።

ኑቲ ኣብ ፈረሲ ዳንጋኡ ብዘጋጠሞ ፈኩስ መጉዳእቲ ድሕሪ 70 ደቒቕ ካብ ሜዳ ተቐይሩ ዝወጸኣ ዲማርያ ኣመልኪቱ ቫንጋል፡ "ሎሚ ከምቲ ዝድለ ኣይረኸብኩዎን፡ ይኹን እምበር ገና ብዙሕ ክትጽበዮ ኣይትኽእልን ኢኻ፡ ንባህሊን ኣገባብ ኣጻዋውታን እንግሊዝ ክለምዶ ኣለዎ፡ ዚ ኸኣ ግዜ ይሓትት'ዩ።" ይብል።

ፋልማይ ዓወት ስቶክ ኣብ ማንቸስተር!

- ማመ በራም ዲዩፍ 70 (yards) ተጓዒዩ ታሪኻዊት ሸቶ ሰሪሑ
- ቅላዕ ዲዩፍ ብትሕቲ እንግሊዛዊ ሓላው ልዳት ጆ ሃርት ሓሊፉ
- ያያ ቱረ ብምውርዋሩ ብጫ ካርድ ተቐቢሉ
- ኣኣንጋዲት ኣብ 71 ግጥማት ናይ ሜዳኣ ንኻልኣይ ግዜኣ ሸቶ ካብ ምምዝጋብ ፈሺላ

**

ክሉብ ስቶክ ሲቲ ናይ መጀመርታኣ ዓወት ናይ ፕሪመር ሊግ ኣብ ማንቸስተር ኣመዝጊባ - ሴኔጋላዊ ዲዩፍ ኑታ ሻምፕዮን ዝኾነት ጋንታ ዘቕዘዘት ሸቶ ብምቑጻሩ። ኣብ ክረምቲ ብናጻ ክፍሊት ካብ ክሉብ ሃኖቨር ናብ ስቶክ ዝተጸንበረ ኣጥቃዓይ ማንቸስተር ዩናይትድ ነበር ዲዩፍ፡ ኣብ መበል 58' ኣብ ፍርቂ ሜዳ ብዝተቐበላ ኩዕሶ ንዝቶጸጸር ዝበረ ኣሌክሳንደር ኮላሮቭን ናይ ሲቲ ሓሊፉ ብፈጣን መልሱመጥቃዕቲ እዩ ኑታ እንኮን መዐወቲትን ሸቶ ኣመዝጊቡ።

ስቶክ፡ ኣብ ስታድዮማ ኢትሓድን ኦልድ ትራፎርድን ኣብ ዘቶየደቶ ብምሉኡ ዝሓለፈ 12 ናይ ሊግ ጸወታታት ክትዕወት ኣይተራእየትን። ሎሚ ግን ዚ ሕማቕ ታሪኽ ብዓወት መኸተምታ ክትገብረሉ በቒዓ'ላ። ኣሰልጣኒኣ ማርክ ሁስ ዚ ዓወት'ዚ ኣብ ልዕሊ ናይ ቀድም ጋንታኡ ማንሲቲ ዘስተማቕሮ ዘሎ ብምኳኑ ድማ ብዝወሰኸ ፍሉይ ይገብሮ።

ተወሳኺ...

ተስፋኣለም የማነ

ኮሎምቢያ፡ ኣማኢት ዝቐተለ ተፈቲሑ

ንገንዘብ ክብል 300 ሰባት ድሕሪ ምቕንጻሉ ን30 ዓመት ክእሰር ተፈሪዱ ዝጸንሐ ጆን ጃይሮ ቫላስኩዝ ዝተባህለ ዕሉል ኮሎምቢያዊ ገበነኛ መቕጻዕቱ ከይዛዘመ ካብ ቤት-ማሕቡስ ከምዝወጸ ተገሊጹ፣

ብመሰረት ቢ.ቢ.ሲ፡ እቲ ‘ፖፐየ’ ብዝብል ቅጽል ስም ዝፍለጥ ወዲ 52 ዓመት ዕሉል ገበነኛ ብዝተፈላለዩ ጉጅለታትን ውልቀ-ሰባትን እናተዓስበ’ዩ ነቲ ቅትለት ብብእዋኑ ፈጺምዎ፣ ንሱ፡ ን30 ዓመት ክእሰር ቅድሚ ምፍራዱ፡ ካብ 1980ታት ክሳብ 1990ታት ኣብ ዝነበረ እዋን ብድምር ን300 ሰባት ከምዝቐንጸለን ኣብ ቅትለት ካልኦት 3 ሽሕ ሰባት ድማ ኢዱ ከምዝሓወሰን’ዩ ተናዚዙ ኔሩ፣

ኣብ ማሕቡስ 22 ዓመት ድሕሪ ምግባሩ ብኣመኩሮ ዝሓለፈ ሰሙን ብኣማኢት ኣባላት ጸጥታ ተሰንዩ ካብ ቤት-ማሕቡስ ዝወጸ ፖፐየ፡ ‘ካብ ገበኑ ተኣሪሙ’ ኣብ ትሕቲ ክትትል ፖሊስ ሰሩዕ ህይወት ክመርሕ ክጅምር እዩ፣

ጸብጻብ ቢ.ቢ.ሲ ከምዝሓበሮ፡ ምልቃቕ ፖፐየ ካብ ማሕቡስ ንህዝቢ ኮሎምቢያ ናብ ክልተ ኣረኣእያ ገማሚዕዎ ኣሎ፣ ዝበዝሑ ኮሎምቢያውያን፡ ፖፐየ ህይወት ኣማኢት ሰባት ቀዚፉ ኩብቅዕ 30 ዓመት ከይተዳጎነ ካብ ማሕቡስ ምውጻኡ “ኣብ ልዕሊ ፍትሒ ኣሸካዕላል’ዩ” ብምባል ተቓውሞኦም ክገልጹ እንከለዉ፡ እቶም ዝተረፉ ድማ “ፖፐየ ዝወሰዶ መጠን መቕጻዕቲ ካብ ገበኑ ንኽእረም እኹል’ዩ” ብምባል ነቲ ዝተወሰደ ናይ ምልቃቑ ስጉምቲ ደጊፎሞ ኣለዉ፣

ክሳዱ ከሕጽሮ ኣብ ሕክምና ቀጺሉ ሓዚ ዘሎ ቻይናዊ

ፉ ወንጉይ ዝተባህለ ወዲ 15 ዓመት ቻይናዊ ኮተቴ፡ ቁመት ክሳዱ ብሕክምናዊ መጥባሕቲ ንምሕጻር ምስ ሓካይም ሆስፒታል በይጂንግ ቀጺሉ ሓዚ ከምዘሎ ጋዜጣ ‘ደይሊ ሚረር’ ገሊጹ፣

ብመሰረት’ታ ጋዜጣ፡እቲ መንእሰይ ንወጻኢታት ናይ’ቲ ዘካይዶ ፍሉይ ሕክምናዊ መጥባሕቲ ንምሽፋን ኣብ በይጂንግ ካብ ዝመደቡ ሓደ ገባሪ ሰናይ ትካል እኹል ምወላ ረኺቡ ኣሎ፣ ወንጉይ፡ ቆማት ክሳዱ ክቱር ቃንዛ እናገበረ ክሳቐዮ ድሕሪ ምጽናሑ’ዩ ነቲ ብደረጃ ዓለም ናይ ፈለማ ኪይኮነ ከምዝይተርፍ ዝነገረሉ ዘሎ ፍሉይ ሕክምናዊ መጥባሕቲ ኪካይድ ዝወሰነ፣

ወላዲኡ ከምዝገልጹ፡ ክሳድ ናይ ዝኾነ ሰብ ብሸውዓተ ኣዕጽምቲ ዓንዲ-ሕቖ (vertebrae) ዝቖመ’ኳ እንተኾነ፡ ክሳድ ወንጉይ ግን 10 ኣዕጽምቲ ዓንዲ-ሕቖ’ዩ ዘለዎ፣ በዚ ምኽንያት ከኣ ቁመት ክሳዱ ልዕሊ ንብር ክኸዉን ክኢሉ፣ ሓካይም ሆስፒታል በይጂን፡ ኑተን ሰለስተ ተወሰኽቲ ኣዕጽምቲ ብምእላይ ወንጉይ ካብ ሰቓይ ንኽናገፍዎ’ዮም ዝቀራረቡ ዘለዉ፣

ንሱ ብግዲኡ፡ ቁመት ክሳዱ ወላ ኣብ እዋን ምንቅስቓስ ከይተረፈ ዘይጽወር ቃንዛ ይፈጥረሉ ምንባሩ ድሕሪ ምምልካት፡ እቲ መጥባሕቲ ካብቲ ዝጸንሖ ሰቓይን ሕማቕ ትርኢትን ሓንሳብን ንሓዋሩን ከገላግሎ እምነቱ ኣሕዲሩ ምህላዉ ሓቢሩ፣

ህንዲ፡ ኣብ ማህጸን 36 ዓመት ዝቐጸረ ድቂ!

ሓካይም ህንዲ፡ ኣብ ማህጸን ሓንቲ ኣደ 36 ዓመት ዝቐጸረ ህይወት ኣልቦ ድቂ ብመጥባሕቲ ከምዝኣለዩ ኣጃንስ ፍራንስ ፕረስ ሓቢሩ፣

ብመሰረት ጸብጻብ ናይ’ቲ ኣገልግሎት ዜና፡ እታ ስማ ዘይተጠቕሰት ጓል 60 ዓመት ኣደ ገና ጓል 24 ዓመት መንእሰይ እንከላ’ያ እቲ ጥንሲ ኣጋጢምዋ፣

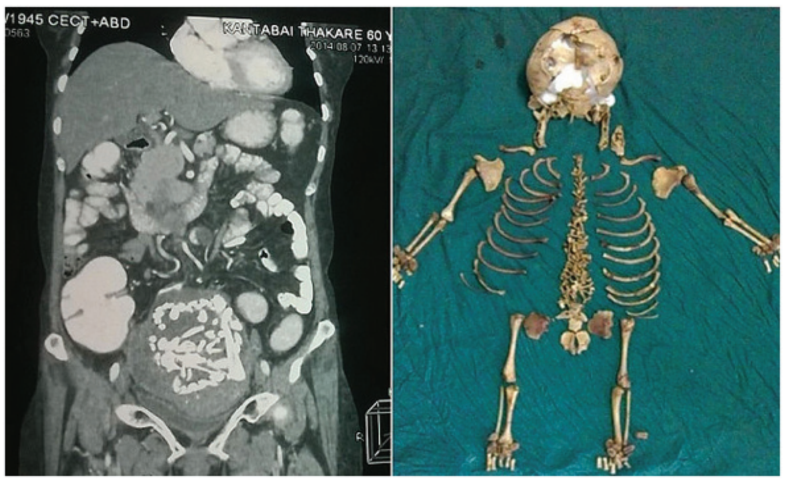

ዕለተ ሕርሳ እናቐረባ ብዝኸደ ግን ዘይሓሰበቶ ሓደጋ ማለት ምብርዓን ጥንሲ ኣጋጢምዋ፣ እቲ ኣብ ደረጃ ምዕኳኽ በጺሑ ዝነበረ ድቂ ኣብ ዘይቦትኡ (ካብ ማህጸን ወጻኢ) ብምንባሩ ድማ’ዩ እቲ ጸገም ከጋጥማ ክኢሉ፣ ብድሕሪ’ዚ ነቲ ብቐጻሊ ዝስማዓ ዝነበረ ክቱር ቃንዛ ንምፍዋስ ናብ ሓካይም ክትቀርብ ትብዓት ስለ ዘይረኸበት፡ ንልዕሊ 25 ዓመታት ዝኣክል ቃንዛኣ ጾይራ ክትነብር መሪጻ፣ እንተኾነ ቅድሚ ሒደት ሳምንቲ “ከምዚ’ልካ ክሳብ መዓስ!” ብምባል ናብ ሓደ ሆስፒታል ከይዳ ጉዳ ንሓካይም ነጊራ፣

“ፈለማ ኣብ ጸጋማይ የማናይ ከብዳ ግዝፍ ዝበለ ሕበጥ ምስ ዳህሰስና ቃንዛኣ ናይ መንሽሮ ጸገም ከይከዉን ጠርጢርና ኔርና፣ ስካን ተጠቒምና መርመራ ምስ ኣካየድናላ ግን እቲ ዝዳህሰስናዮ ሕበጥ ዓስከሪን ዝተረፈ ደቂቕ ናጽላ ኮይኑ ጸኒሑና፣” ዝበለ ሓደ ካብቶም ሓካይም፡ እታ ኣደ ድሕሪ’ቲ ዝተገብረላ ሕክምናዊ መጥባሕቲ ኣብ ደሓን ኩነታት ከምዘላ ኣረዲኡ፣

ንሱ ወሲኹ፡ “ቅድሚ ሎሚ ኣብ በልጁም ሓንቲ ኣብ ማህጸና 18 ዓመት ዝቐጸረ ድቂ ዝጸንሓ ኣደ ብሕክምና ከምዝተገላገለት ዘመልክት ዜና ሰሚዕና’ኳ እንተነበርና፡ ከምዚ ናይዛ ሰበይቲ’ዚኣ ግን ፍጹም ሰሚዕና ኣይንፈልጥን” ብምባል ኩነታት ናይ’ታ ሰበይቲ ኣዝዩ ከምዘደንጸዎም ሓቢሩ፣

“ደቡብ ኮርያውያን ድሕሪ 700 ዓመት ክጸንቱ እዮም!” ሊቃውንቲ

ደቡብ ኮርያ፡ ነቲ ካብ ዓመት ናብ ዓመት እናንቆልቆለ ዝኸይድ ዘሎ መጠን ወሊድ ስድራቤታት ንምፍዋስ ገለ ሃገር ክትጉብር እንተዘይክኢላ ዜጋታታ ኣብ ዝመጽእ 2750 ዓ.ም ብጥራሽ ክጸንቱ ምዃኖም ሊቃውንቲ’ታ ሃገር ኣጠንቂቖም፣

እቶም ሊቃውንቲ ንዝቐረብዎ መጽናዕቲ ምርኩስ ጌሮም ኣብ ዝዘርግሕዎ ጸብጻብ፡ ስድራቤታት ደቡብ ኮርያ ኣብዚ እዋን ብማእከላይ ገምጋም ሓደ ቁልዓ ጥራይ ወሊደን ደው ይብላ ብምህላወን እቲ 50 ሚልዮን በጺሑ ዘሎ ህዝቢ ኣብ ዝመጽእ 2056 ናብ 40 ሚልዮን፡ ኣብ 2136 ድማ ናብ ትሕቲ 10 ሚልዮን ከንቆልቁል ምዃኑ ኣረዲኦም፣

እቲ ናይ ምንቁልቋል መጠን ብኸምኡ እንተቐጺሉ እቲ እንኮ ናይ መወዳእታ ደቡብ ኮርያዊ ዜጋ ኣብ 2750 ክመውት ምዃኑ ከኣ እቶም ሊቃውንቲ ኣመልኪቶም፣

በዚ ምኽንያት ደቡብ ኮርያውያን እቶም ብደረጃ ዓለም ቀዳሞም ካብ ገጽ ምድሪ ዝጸንቱ ዜጋታት ከምዝኾኑ’ውን ወሲኾም ኣረዲኦም፣

ጸብጻብ ከምዝሕብሮ፡ 38% ካብ ጠቕላላ ደቡብ ኮርያውያን ኣብ ዝመጽእ 2050 ልዕሊ ዕድመ ብምዃን ጥሮተኛታት ክኾኑ እዮም፣ 39.6% ካብ ጃፓናውያን’ውን ድሕሪ’ዚ ዝተጠቕሰ ዓመት ከፍርዩ ዘይክእሉ ኣረጋውያን ክኾኑ እዮም፣ ብመሰረት ኣብ 2012 ብተመራመርቲ ዩኒቨርስቲ ቶሆኩ - ጃፓን ዝተኻየደ መጽናዕቲ፡ ትሑት መጠን ወሊድ ጃፓናውያን ብኸምዚ ዘለዎ እንተቐጺሉ እታ ሃገር ድሕሪ ከባቢ ሽሕ ዓመት ክትጸንት እያ፣ እዚ ማለት እቲ እንኮ ናይ መወዳእታ ጃፓናዊ ህጻን ኣብ 3011 ክውለድ እዩ፣ ብድሕሪ’ዚ ወለዶ’ታ ሃገር ሓንሳብን ንሓዋሩን ክኸትም እዩ፣ ሲንጋፖር፡ ታይዋንን ቻይናን’ውን ካብዞን ተመሳሳሊ ሓደጋ ዘንጸላልወን ዘሎ ሃገራት ምዃነን’የም እቶም ጸብጻባት ዘረድኡ፣